VATTENFALL

2021-03-22

2021-03-12

2021-101799-0001

Samrådsredogörelse

Ny kraftledning mellan vindkraftparkerna Inre och Yttre Verkanliden och Grundfors eller Stensele station i Storumans kommun, Västerbottens län

Projektorganisation:

Vattenfall Eldistribution AB
www.vattenfalleldistribution.se

Telefonväxel: 08-739 50 00
Org.nr: 556417-0800
Projektledare:
Tillstånd och rättigheter:

Samrådsredogörelse

AFRY
Box 585
201 25 Malmö
www.afry.com

Uppdragsledare:
Samrådsredogörelse:
Teknik: (SI Kraftledningsteknik AB)
Granskning:

Foton, illustrationer och kartor: Vattenfall Eldistribution AB, AFRY och SI Kraftledningsteknik AB

Kartunderlag: ©Lantmäteriet, Länsvisa och nationella geodata © Länsstyrelsen

VATTENFALL

INNEHÅLL

1 INLEDNING 4

1.1 Genomförda samrådsaktiviteter 4

2 MYNDIGHETER 5

2.1 Genomförande 5

2.2 Länsstyrelse och kommun 5

2.2.1 Länsstyrelsens synpunkter 5

2.2.2 Kommunens synpunkter 8

2.3 Övriga myndigheter 9

3 ENSKILDA SÄRSKILT BERÖRDA 12

4 SAMEBY 16

5 ORGANISATIONER, FÖRENINGAR OCH VERKSAMHETSUTÖVARE 17

6 ALLMÄNHET 19

2021-03-22

2021-101799-0001

BILAGOR:

1. Sändlista
2. Inbjudan till skriftligt samråd
3. Yttrande från länsstyrelsen i Västerbottens län
4. Yttranden från övriga myndigheter (exkl. länsstyrelse och kommun)
5. Yttranden från enskilt berörda
6. Yttranden från berörda samebyar
7. Yttranden från organisationer, föreningar och verksamhetsutövare

2021-03-22
2021-101799-0001

1 INLEDNING

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall Eldistribution) avser att ansöka om nätkoncession för linje (tillstånd) för en ny 130 kV kraftledning för anslutning av vindkraftparkerna Inre och Yttre Verkanliden till en befintlig station, antingen i Grundfors eller i Stensele, i Storumans kommun, Västerbottens län.

Inom ramen för tillståndsansökan ska samråd genomföras i enlighet med 6 kap. miljöbalken (MB), vilket framgår av bestämmelsen i 2 kap. 8a § ellagen. Samrådet är en del av tillståndsprocessen och föregår upprättandet av den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som ska biläggas ansökningshandlingarna. Flera alternativa stråk utreds för den planerade ledningen. Med anledning av att det inte går att utesluta att en ledning inom ett eller flera av de utredda stråken kan innebära en betydande miljöpåverkan har Vattenfall Eldistribution gjort en samlad bedömning om att projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det samråd som Vattenfall Eldistribution har genomfört har därför utformats som ett kombinerat undersöknings- och avgränsningssamråd, enligt 6 kap. 23-25 §§ respektive 29 § MB.

Föreliggande handling utgör en redogörelse för hur samrådet har genomförts, vilka yttranden som inkommit samt hur Vattenfall Eldistribution beaktat dessa. I tabell 1 nedan ges en sammanfattning de samrådsaktiviteter som genomförts inom ramen för projektet.

Det samrådsunderlag som utgjort grund för samrådet finns tillgängligt på Vattenfalls hemsida (https://www.vattenfalleldistribution.se/vart-arbete/samrad/ort/verkanliden/). Sändlistan finns bilagd som bilaga 1 till denna redogörelse. De yttranden som har inkommit under samrådsprocessen sammanfattas under avsnitt 2-4 samt biläggs i de flesta fall även i sin helhet (kortare yttranden citeras i sin helhet i stället för att biläggas).

1.1 Genomförda samrådsaktiviteter

I listan i tabell 1 redovisas de samrådsaktiviteter som genomförts inom ramen för samrådsprocessen.

Tabell 1. Lista över genomförda samrådsaktiviteter.

Datum	Aktivitet	Se bilaga
2020-01-17	Möte med representant för Vapsten Sameby	
2020-03-12	Möte med Kungsörnsgruppen	
2020-04-30-2020-05-04	Skriftligt samrådsunderlag skickades till myndigheter, samebyar och organisationer (brev och mail)	1 och 2
2020-04-30-2020-05-04	Skriftligt samrådsunderlag skickades till fastighetsägare (brev)	1 och 2
2020-05-23	Annonsering i Västerbottens Kuriren och Västerbottens Folkblad (både i tryckt och digitalt format)	
2020-06-16	Samrådet avslutas	

2021-03-22
2021-101799-0001

2 MYNDIGHETER

2.1 Genomförande

Samrådet med myndigheter inleddes genom utskick av inbjudan till skriftligt samråd (Bilaga 2) inklusive samrådsunderlag till myndigheter och organisationer enligt sändlista (Bilaga 1) mellan den 30:e april och 4:e maj 2020.

Samrådsunderlaget beskrev den planerade verksamheten och dess förutsedda miljöpåverkan samt redovisade förslag till innehåll och utformning av MKB. Sista svarsdag för samrådssynpunkter var 26:e maj 2020. Några myndigheter har begärt förlängd svarstid, vilket har beviljats i samtliga fall.

2.2 Länsstyrelse och kommun

2.2.1 Länsstyrelsens synpunkter

Skriftligt yttrande från länsstyrelsen inkom den 16 juni 2020, sammanfattas i tabell 2 och redovisas i sin helhet i Bilaga 3.

2021-03-22

2021-101799-0001

Tabell 2. Sammanfattning av inkomna synpunkter från Länsstyrelsen i Västerbottens län samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Länsstyrelsens synpunkter	Kommentarer
Länsstyrelsen påbörjar yttrandet med en redogörelse för ärendet. Av yttrandet framgår att Länsstyrelsen generellt anser att det är fördelaktigt att anlägga nya kraftledningar efter redan befintlig infrastruktur för att samla och i den mån det går minimera intrånget. Beroende på förutsättningarna och motstående intressen behöver dock avvägningen av vilket alternativ som är mest lämpligt göras i varje enskilt fall. Vid upprättande av MKB och val av alternativ måste följande särskilt utredas och vidare beskrivas: **Våtmarker.** Alla stråk berör våtmarker. Våtmarker med mycket höga naturvärden (VMI 1) finns inom stråk B och C. Sådana våtmarker är oftast till stor del opåverkade av mänsklig aktivitet. Enligt våtmarksinventeringen bör inga ingrepp som kan påverka hydrologin tillåtas. Länsstyrelsen anser att det inte är lämpligt att anlägga ny kraftledning över dessa områden. Över våtmarker med höga naturvärden bör påverkan på hydrologin undvikas. Om stäckning passerar VMI 2 eller 3 är det viktigt att Vattenfall har god kännedom om området och kan beskriva i MKB:n vilka värden som finns samt redogöra för hur man planerar att i första hand undvika och i andra han avhjälpa påverkan. **Naturreservat.** Två naturreservat, Holmträskberget och Luspen, berörs av de föreslagna stråken. Länsstyrelsen anser att Vattenfall bör undvika att anlägga kraftledningen rakt igenom eller dikt an mot något av reservaten. Om mark måste tas i anspråk inom något av reservaten måste dispens från reservatsföreskrifterna sökas hos Länsstyrelsen. **Skogliga värdetrakter**. Att undvika att skada skogliga naturvärden är särskilt viktigt i de två utpekade skogliga värdetrakterna Jovan och Forsviksberget samt värdenätverket mellan dessa (gäller stråkalternativ B, D och G). De skogliga värdetrakterna och värdenätverken har stor strategisk betydelse för bevarande av biologisk mångfald i Västerbotten. Bevarandet av skogliga värdekärnor i dessa områden är avgörande för om vi ska nå de uppsatta miljömålen och exploateringar som skapar barriärer och hindrar arters spridning bör därför undvikas så långt det är möjligt. En karta över ledningsstråken i förhållande till skogliga värdetrakter framgår av yttrandet. Länsstyrelsen beskriver vilka sträckningar inom stråken de föredrar vid anläggande av ledning som berör värdetrakterna. **Miljökvalitetsnormer.** Det är viktigt att redogöra för kraftledningens utformning vid passage av vattendrag samt beskriva om vattendragen kan påverkas.	Vattenfall Eldistribution beaktar länsstyrelsens synpunkter i det fortsatta arbetet med stråkval och framtagande av MKB. Vattenfall Eldistribution kommer att undvika en ledningsbyggnation inom stråk C och stråk B:s västra delar till följd av att en passage genom VMI-objekt med mycket höga naturvärden (VMI 1). Vattenfall Eldistribution är medvetna om att dispens krävs om intrång i naturreservat görs. Utgångspunkten är att identifiera en ledningssträckning som passerar utanför reservatsområdena. Länsstyrelsens synpunkter om de skogliga värdetrakterna har noterats. Vattenfall Eldistribution kommer även låta utföra en naturvärdesinventering längs den preliminära ledningssträckning som identifieras för att erhålla än bättre information om närområdets naturvärden. Den slutgiltiga ledningssträckningen fastställs när inventeringen har färdigställts och behovet av eventuella anpassningar klarlagts. De vattendrag som omfattas av miljökvalitetsnormer och som kommer att beröras, kommer att redovisas i kommande MKB tillsammans med en bedömning av verksamhetens påverkan på dem. Samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet, avseende eventuellt behov av arkeologiska utredningar, avses genomföras

Kulturmiljö. På grund av bristfälliga kulturmiljöunderlag kan inte länsstyrelsen bedöma i vilken om fattning arbetsföretaget påverkar kulturmiljön. Länsstyrelsen bedömer att det är nödvändigt att en arkeologisk utredning enligt kulturmiljölagen genomförs i det linjeval som väljs för att klargöra om det finna forn- eller kulturlämningar som berörs av arbetsföretaget. En arkeologisk utredning kan beställas genom att kontakta Länsstyrelsens kulturmiljöhandläggare. En mindre arkeologisk utredning (så kallad steg 1-utredning) kan en exploatör själv beställa från en arkeologisk uppdragstagare och inarbeta resultatet i samrådet eller en miljökonsekvensbeskrivning.

Rennäring. Väg E45, inlandsbanan och Storbäcken är en svår passage som kraftledningen ska passera oavsett val av sträckning. Vidare finns många flyttleder i området och alternativ B passerar rakt igenom ett kärnområde av riksintresse för rennäringen. Samråd med berörda samebyar är av stor vikt för att kunna identifiera bästa möjliga lösning. Utifrån rennäringens perspektiv bedömer Länsstyrelsen att alternativ B bör undvikas. I slutänden behöver det dock göras en samlad bedömning av motstående intressen.

Förorenade områden. Inom stråkalternativen finns ett antal potentiellt förorenade områden. Eftersom samrådet omfattar breda stråk går det inte att göra någon specifik bedömning av vilka risker de olika alternativen innebär i detta skede. Länsstyrelsen lämnar därför mer övergripande synpunkter med avseende på förorenade områden. Om grävarbete ska genomföras i förorenad mark ska detta anmälas till tillsynsmyndigheten enligt § 28 Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Utdrag bör begäras från ebh-stödet för de potentiellt förorenade områden som identifierats i korridoren/korridorerna. Det kan komma att behövas miljötekniska markundersökningar, § 28-anmälan och åtgärder beroroende på hur placeringen av ledningsgatan i förhållande till objekten. Länsstyrelsen anger att det ska redogöras för denna utredning och eventuella åtgärder och försiktighetsmått i MKB:n.

Markanspråk. I MKB:n bör det tydligt framgå omfattningen på markanspråket för det förordade alternativet. Det ska beskrivas för så väl parallellgång med annan kraftledning, parallellt med annan infrastruktur som i oexploaterad mark. Vid vägning av olika alternativ bör jämföra dels det totala markanspråket, men också omfattningen på markanspråk som berör olika motstående intressen.

Alternativredovisning. I samrådet presenteras två olika anslutningspunkter för kraftledningen, vilket Länsstyrelsen tycker är bra. Det är relativt stor skillnad på totallängden för alternativen och det finns många motstående intressen oavsett val av anslutningspunkt. I vissa fall kan dessa vara förenliga med kraftledningen med eller utan skyddsåtgärder. Det bör finnas ett tydligt resonemang i MKB:n om för- och nackdelar med de olika anslutningspunkterna med avseende på teknik och leveranssäkerhet, kraftledningens längd/markanspråk och motstående intressen. Länsstyrelsen ser gärna att bedömningen av alternativen sammanfattas i en tabell.

när arbetet med ledningssträckningen har kommit längre.

Inom det område som har utretts finns två samebyar och Vattenfall Eldistribution har öppnat för en dialog med dem båda. Ett möte har genomförts med den sameby som berörs i högst utsträckning och Vattenfall Eldistribution emotser en fortsatt dialog under tillståndsprocessen såväl som efteråt.

Förekomsten av förorenade områden kommer att redovisas i MKB:n men markundersökningar genomförs normalt sett inte förrän i detaljprojekteringsskedet eftersom det är först då det fastställs på vilka platser det kommer att genomföras markingrepp.

Vidare kommer det i MKB:n att redogöras för markbehov, vilka avvägningar som gjorts inom ramen för alternativutredningen samt förväntad påverkan vid både bygg- och driftfas.

2021-03-22
2021-101799-0001

Andra prövningar. Länsstyrelsen konstaterar att det i samrådsunderlaget uppges att avsikten inte är att samråda enligt 12 kap. 6 § miljöbalken inför byggnationerna, eftersom det anses innebära en dubbelprövning. Länsstyrelsen delar inte denna bedömning. Länsstyrelsen menar att det dels inte är möjligt att utföra samråd med en sådan detaljeringsnivå som samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken kräver och dels att Länsstyrelsens yttrande i ett samråd enligt 6 kap. miljöbalken inte heller går att likställa med det beslut med försiktighetsmått som fattas i ett samråd enligt 12 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen hänvisar till praxis (dom daterad 2018-04-13 i mål M 4629-17). **Sakkunskap.** Det ska redovisas att MKB:n tagits fram med den sakkunskap som krävs. **Övrigt.** Länsstyrelsen anger att det i MKB:n är viktigt att beskriva förutsättningarna för drift och underhåll (hur, intervall mm). Det är även viktigt att redogöra för vilka skyddsåtgärder och skadeförebyggande åtgärder som kan och ska vidtas för att i samband med drift och underhåll undvika skador på framförallt rennäringen, skogliga värdetrakter och våtmarker. Länsstyrelsen anger vidare att försiktighetsmått ska formuleras tydligt och att de är konkreta och genomförbara. Det ska vara åtgärder som utlovas att göra. Försiktighetsmåtten redovisas i respektive avsnitt i ansökningshandlingarna, men det underlättar om de också redovisas samlade i ett avsnitt eller i en bilaga. Länsstyrelsen anger avslutningsvis att ansökan bör lämnas in senast ett år efter det att samrådsprocessen avslutats.	

2.2.2 Kommunens synpunkter

Storumans kommun (Kommunstyrelsen) har inkommit med ett skriftligt yttrande daterat 26:e maj. Yttrandet återges i tabell 3.

Tabell 3. Återgivning av inkomna synpunkter från Storumans kommun samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Kommunens synpunkter	**Kommentarer**
Storumans kommunen (kommunstyrelsen) ”Storumans kommun anser att det är motiverat att minimera påverkan på obruten mark och använda sig av befintliga ledningsgator för anslutning mot Grundfors. Ledningen bör utformas för att inte störa produktivt skogsbruk, renskötsel och friluftsliv. Storumans kommun förordar alternativstråk B.”	Vattenfall Eldistribution har beaktat kommunens synpunkter i det fortsatta arbetet med stråkval och framtagande av MKB.

2021-03-22
2021-101799-0001

2.3 Övriga myndigheter

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag har även sänts till övriga myndigheter som kan tänkas beröras av verksamheten, se Bilaga 1. Inkomna synpunkter sammanfattas i tabell 4 och bifogas i sin helhet i bilaga 4.

Tabell 4. Sammanfattning av inkomna synpunkter från övriga myndigheter samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Myndighet	Synpunkter	Kommentarer
Bergsstaten	Bergsstaten upplyser om att det inom området finns flera gällande undersökningstillstånd, en karta bifogas. För mer information om de olika tillståndens innehavare och giltighetstider går det bra att kontakta Bergsstaten. Yttrandet i sin helhet bifogas som Bilaga 4a.	Information om undersökningstillstånd kommer att inhämtas när Vattenfall Eldistribution kommit längre i processen. Huvudparten av områdena för undersökningstillstånden är belägna på ett sådant sätt att de inte kommer att beröras.
Elsäkerhetsverket	”Myndigheten har i dagsläget inget att erinra utan förutsätter att utförandet sker enligt gällande föreskrifter. Beakta föreskriften ELSÄK-FS 2011:3 om ansökan för drifttillstånd, vilket kan komma i fråga i detta ärende.”	Utförandet kommer att ske enligt gällande föreskrifter.
Försvarsmakten	”Försvarsmakten har inget att erinra i rubricerat ärende. Flyghinderdata gällande höjd och placering ska lämnas in till LFV. För mer information, kontakta flyginfose@lfv.se. Avseende hindermarkering hänvisas till Transportstyrelsens föreskrifter.”	Föranleder ingen kommentar.
Jordbruksverket	”Jordbruksverket kommer inte att yttra sig i detta ärende.”	Föranleder ingen kommentar.
Luftfartsverket (LFV)	LFV:s yttrande omfattas av sekretess, varför inga detaljer återges, yttrandet biläggs därför heller inte i sin helhet. LFV avstyrker utredningskorridorerna B (delvis) och E. LFV har inget att erinra mot övriga korridorer men föredrar alternativ D. LFV konstaterar att yttrandet inte avser påverkan på flygplatser, varför flygplatser alltid ska tillfrågas vid byggnation överstigande 20 m planeras inom 60 km från flygplats.	Vattenfall Eldistribution kommer inte att arbeta vidare med stråk E och inte heller delar av stråk B.

2021-03-22
2021-101799-0001

MSB	”MSB har inget att invända mot den planerade kraftledningen i Storumans kommun”	Föranleder ingen kommentar.
Naturvårdsverket	” Vi har inte möjlighet att komma med specifika synpunkter på den planerade verksamheten. Generellt anser vi att det i första hand bör eftersträvas att nya kraftledningar samförläggs och nyttjar redan befintliga ledningskorridorer. Detta för att undvika att nya ytor tas i anspråk med de påföljder detta innebär. Samtidigt bör de olika alternativen utvärderas och jämföras sett till den samlade påverkan, och vad som ev. går att återställa inom den befintliga korridoren om en ny korridor etableras. Vidare anser vi generellt att skyddade områden och andra områden som hyser höga naturvärden bör undvikas. I vissa fall kan det dock innebära en mindre påverkan att utnyttja befintliga passager genom skyddat område om detta medför lägre påverkan än andra alternativ. I övrigt hänvisar vi till länsstyrelsen som tillvaratar de statliga intressena i ärenden som dessa.”	Synpunkterna kommer att beakta Naturvårdsverkets synpunkter.
Sametinget	Sametinget konstaterar i sitt yttrande att berörda samebyar är Vapsten och Ubmeje tjeälddie. Utredningsområdet ligger inom vinterbetesmarker och berör riksintresse för rennäringen i form av kärnområden, flyttleder och svåra passager. För att veta vilket av de alternativa sträckningarna som kommer att göra minst skada för renskötseln krävs en fördjupad konsekvensutredning för varje sameby. Sametinget konstaterar att samerna har rätt till inflytande och ska ha möjlighet att påverka beslut som berör mark inom det samiska traditionella området. Sametinget anger fyra normer som de anser ska följas för att det ska anses som att samerna har deltagit effektivt i processen. Sametinget hänvisar till en vägledning för hur samisk markanvändning ska integreras i MKB-processen (länk i yttrandet). Sametinget informerar om renbruksplaner och miljökvalitetsmål samt beskriver konsekvenser av kraftledningar för renskötseln. Det framförs att de åtgärder som tillåts ska göra så lite skada som möjligt på renbetet samt för renars betesro och att det är viktigt att inte tillföra ljud från luftburna kraftledningar som kan vara hämmande på renars strövnings- och betesro. Sametinget menar att det är viktigt att i MKB:n beskriva och bedöma den kumulativa påverkan för berörda samebyar (inkl. vindkraftparkerna, Storbäcken, E45, Inlandsbanan). Det konstateras att markexploateringar bara kan genomföras om renskötselns och övriga samiska behov beaktas och respekteras. Yttrandet biläggs som Bilaga 4b.	Vattenfall Eldistribution månar om en god dialog med samtliga som berörs av projektet. Tidigt i projektet genomfördes möte med representant för Vapstens sameby. Synpunkterna har beaktats i det fortsatta utredningsarbetet och Vattenfall Eldistribution emotser även fortsättningsvis en god dialog. Vattenfall Eldistribution är medvetna om att samebyarna har egna renbruksplaner och att markanvändningen kan ha förändrats gentemot hur situationen såg ut när de riksintresseområden som är kopplade till rennäringen fastställdes. Vattenfall Eldistribution tar gärna del av renbruksplaner för att på ett bättre sätt kunna ta hänsyn till de förhållanden som råder idag. Ytterligare ett möte med Vapstens sameby är inplanerat under oktober

2021-03-22
2021-101799-0001

		månad för att informera om projektets framdrift och ge möjlighet att ställa frågor samt lämna synpunkter.
SGU	SGU informerar om kartläggning av jordarter och grundvattenförhållanden i området, och hänvisar till information på myndighetens hemsida. De informerar om att jordart, jorddjup, bergart och grundvattennivå bör nyttjas vid val av anläggningsmetod, då informationen har bäring på bland annat miljö-, kostnad och transportbehov. SGU hänvisar även till en checklista över underlag som bör ingå i en tillståndsansökan för verksamhet lokaliserad i anslutning till en grundvattenförekomst. Yttrandet biläggs som Bilaga 4c.	Den information som SGU hänvisar till kommer att nyttjas i den fortsatta processen.
Skogsstyrelsen	Skogsstyrelsen konstaterar att den nya ledningen kan komma att beröra områden med eventuellt höga naturvärden (så kallade storskogsbrukets nyckelbiotoper), registrerade nyckelbiotoper samt flertalet av Skogsstyrelsens biotopskydd. Kartor över områdena bifogas. Skogsstyrelsen förordar i första hand att ledningen byggs så att naturvärden, kulturmiljövärden eller höga sociala värden inte påverkas. I andra hand anser Skogsstyrelsen att ledningen bör utformas så att eventuell påverkan på sådana intressen minimeras. Yttrandet biläggs i sin helhet (Bilaga 4d).	Informationen i yttrandet kommer att beaktas i det fortsatta utredningsarbetet.
Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)	SSM anger i sitt yttrande bland annat att de anser att magnetfältsnivåer bör redovisas för bostäder och andra platser där barn vistas varaktigt och förhöjda fält kan förväntas på grund av exempelvis kraftledningar. SSM upplyser om att det är miljöbalken som ska beaktas när det görs en bedömning av olika alternativ och eventuella behov av exponeringsbegränsande åtgärder (ej strålskyddslagen). För miljöbalken är det Folkhälsomyndigheten som är tillsynsvägledande. SSM ser med tillfredställelse på att Vattenfall har för avsikt att redovisa magnetfältsnivåer i kommande MKB:er. Förutom dessa synpunkter på aktuellt ärende ger SSM i yttrandet generell information kring frågeställningen Yttrandet biläggs i sin helhet (Bilaga 4e).	Föranleder ingen kommentar.
Svenska kraftnät (Svk)	Stråkalternativen för den planerade 130 kV ledningen kommer att korsa och gå parallellt med Svk:s 220 kV ledning Grundfors-Gardiksfors och kan även komma att beröra Svk:s projekt för opto och statusåtgärder på 400 kV ledningen Porjus-Grundfors samt förnyelse av station Grundfors.	Planering, projektering och byggandet av den nya ledningen kommer att följa SVK:s rekommendationer

2021-03-22
2021-101799-0001

2021-03-22
2021-101799-0001

	Svenska kraftnät har ledningsrätt för ledningar som är av betydelse för rikets elförsörjning, vilket innebär att åtgärder/verksamhet som på något sätt inskränker Svk:s verksamhet, inte får vidtas på fastighet som belastas av ledningsrätten. Alla kraftledningar som drivs och förvaltas av Svk har underjordiska installationer. Vid alla typer av markarbete inom en kraftledningsgata ska Svk rådfrågas om direktiv innan markarbete påbörjas. Svk anger i yttrandet vilka krav som gäller vid anläggande av ledning parallellt med eller korsande med Svk:s anläggningar. Svk informerar om att den nya ledningen kan vara anmälningspliktig enligt elberedskapslagen. Så länge rekommendationerna beaktas och planering och projektering sker i samarbete med Svk och dess berörda projekt, har Svk inga invändningar mot aktuell ledning. Yttrandet biläggs i sin helhet (Bilaga 4f).	
Trafikverket	Trafikverket anger att de inte har något att erinra mot föreslagen nätkoncession under förutsättning att de synpunkter som anges i yttrandet beaktas. Av yttrandet framgår vad som behöver beaktas vad gäller järnväg (inkl. information om att Tvärbanan inte är elektrifierad men att utredning om elektrifiering genomförts, vilket kan medföra att högre krav ställs vid passage), väg och flyg. Trafikverkets kontaktcenter ska kontaktas för mer information om ledningsärenden inom vägområde respektive vd järnväg. Yttrandet biläggs i sin helhet (Bilaga 4g).	Den information som ges i yttrandet kommer att detaljstuderas och beaktas vid projekteringen

3 ENSKILDA SÄRSKILT BERÖRDA

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag skickades per brev mellan den 30:e april och 4:e maj 2020 till samtliga lagfarna och taxerade fastighetsägare samt delägare av samfälligheter belägna inom de olika stråkalternativen. Sista svarsdag för samrådssynpunkter var 26:e maj 2020. Några enskilda berörda har begärt förlängd svarstid, vilket har beviljats i samtliga fall.

Inkomna yttranden sammanfattas i tabell 5 nedan och biläggs i sin helhet (Bilaga 5), information om namn, telefonnummer, etc har dock maskats i bilagan.

Tabell 5. Sammanfattning av inkomna synpunkter från enskilt berörda samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Skrivelse nr i Bilaga 5	Synpunkter, sammanfattning	Kommentarer	Fastighetsbeteckning
1.	Överklagar dragning av ledning på vår fastighet. Vår största oro gäller strålningen, hur ska vi kunna känna oss säkra och hur påverkas djuren. Hur påverkas naturen? Hur nära bebyggelse får ledningar finnas? Finns forskning som visar att högspänning inte är bra för vare sig människor eller djur.	De stråk som varit föremål för samråd är breda, och det finns bostäder inom stråken. Stor hänsyn kommer att tas till magnetfält vid närliggande bostäder och myndigheternas rekommendationer kommer att följas	
2.	Nybygget är en plats med mycket historia. Alternativ B ger minst påverkan på Nybygget, och medför också att parken kan anslutas på bäst sätt.	Synpunkterna kommer att beaktas i den fortsatta processen	
3.	Stråkalternativ C och D kommer starkt att påverka vår boendemiljö. Vi känner en stor oro över den strålning som kommer att genereras från kraftledningen, en oro som delas av samtliga markägare i närområdet. Förutom risken för strålning innebär ingreppet i miljön ett förfulande av omkringliggande mark. Det finns redan en avverkningsyta av skog.	Synpunkterna kommer att beaktas. Avseende magnetfält är de stråk som varit föremål för samråd breda. Stor hänsyn kommer att tas till magnetfält vid närliggande bostäder och myndigheternas rekommendationer kommer att följas	
4. (Anm. karta i yttrandet har exkluderats från bilagan)	Inom en bredd av ca 450 m i östra delen av stråkalternativ D norr om Storbäcken är det olämpligt att dra kraftledning på grund av att det där finns 17 st byggnader med ett fritt avstånd om ca 20 meter mellan byggnaderna.	De stråk som varit föremål för samråd är breda, och det finns bostäder inom stråken. Stor hänsyn kommer att tas till magnetfält vid närliggande bostäder och myndigheternas rekommendationer kommer att följas.	
5.	Det är stråkalternativ B som jag anser blir minst påverkan av ett nytt ledningsstråk. Men det jag mest har synpunkt på att ledningen är för liten,	Synpunkten kommer att beaktas i det fortsatta arbetet. Vattenfall Eldistribution har kännedom om andra	

2021-03-22
2021-101799-0001

2021-03-22
2021-101799-0001

	130 kV, jag anser att man ska bygga en 400 kV ledning istället. Med tanke av kommande vindkraftsetableringar så behövs minst en 400 kV ledning. Det ska ju skapa förutsättningar för kommande förnybara etableringar och inte låsa det till för små ledningar.	pågående vindkraftprojekt som finns i området och också avses anslutas till Vattenfall Eldistributions elnät. Det har således varit en förutsättning som har beaktats när behovet av ledningens överföringskapacitet har bestämts. Skulle det i framtiden visa sig att ytterligare vindkraftparker begär en anslutning till elnätet får en kapacitetsbedömning göras när det blir aktuellt. Kraftledningar med spänningsnivån 400 kV ingår i stamnätet, vilket förvaltas och drivs av Svenska kraftnät. En förfrågan om anslutning till stamnätet hanteras därför av Svenska kraftnät.	
6. (Anm. karta i yttrandet har exkluderats från bilagan)	Markägaren skickade en karta på planerad, strax genomförd, avverkning där gränsen går runt fastighetsbyggnaderna. Markägaren vill inte att kraftledningsgatan hamnar närmare fastigheterna än det inritade avverkningsområdet. Markägaren undrar om det vid ledningsbyggnation utgår någon ersättning, utöver ledningsrätten, för markberedningskostnaden samt planteringskostnaden.	Vattenfall Eldistribution har svarat på markägarens frågor och förklarat vad markupplåtelseavtal och ledningsrätt innebär samt hur ersättningsbestämmelserna är utformade, för det fall att fastigheten skulle beröras.	
7.	Jag emotsätter mig starkt alla vindkraftverk. Därför motsätter jag mig även starkt att ni planerar för en ny 130 kV kraftledning i närheten av mitt boende. Speciellt om det ska dras en längsgående jordlina som kan ha en benägenhet att dra till sig åska som går hårt i området. Vattenfall tjänar massor av pengar på detta, men vi som bor utanför tätorten kommer att	Tillstånd för vindkraften prövas separat, och detta samråd avser enbart 130 kV ledningen. Som nätägare har Vattenfall Eldistribution en skyldighet att ansluta anläggningar inom området. Denna skyldighet regleras i ellagen. Det stämmer inte att Vattenfall Eldistributions kunder betalar för denna	

2021-03-22
2021-101799-0001

	bli förlorarna. Varför vill ni förstöra vår fina natur, med stora bullrande vindkraftverk och tillhörande högspänningsledning? Då vindkraftproducentera endast betalar en liten anslutningsavgift så kommer resterande kostnader att läggas ”broderligt” på alla övriga elnätskunder i närheten. Då vi redan har en väldigt hög nätkostnad till våra fastigheter som dessutom toppdressas med extra elnätspris som läggs på elnätsavgiften. Jag ser därför inga fördelar med detta, vi får ju ändå ett högre och högre elpris, mer buller och ingen sömn! Som sagt, jag emotsätter mig både nya vindkraftverken och den nya anslutningsledningen!	ledning. Det är vindkraftexploatören som tar hela kostnaden.	
8.	Markägaren anser att det inte är försvarbart att bygga fler vindkraftverk i området, då en utbyggnad påverkar miljön och de lokala intressena mycket negativt. I stället bör man nyttja Gardikforsens kraftstation, som är förberett för en högre produktion vilket inte påverkar miljön. Markägaren väljer nollalternativet.	Att ställa vindkraft mot vattenkraft ligger utanför detta samråd. Vattenfall Eldistribution har en skyldighet att ansluta producerad vindkraft till sitt regionnät. Denna skyldighet följer av bestämmelser i Ellagen (1997:857).	
9.	Markägaren berörs av stråk F och har ställt en del frågor kring detta alternativ. 1) Är det korrekt uppfattat att den planerade dragningen läggs i direkt anslutning till befintlig kraftledningsgata ca 300 m söder om vår fastighet? 2) På vilket avstånd från befintlig ledning är det tänk att den nya ledningen ska gå?	Markägaren har fått svar på sina frågor: Tanken med stråkalternativ F, om det blir aktuellt, är att samordna ledningen med Svenska kraftnäts befintliga ledning för att samla intrången. Vi har dock inte gått in på detaljnivå ännu utan tittar väldigt brett, därav anledningen till att de olika stråkalternativen är väldigt breda och schematiskt ritade. När en ledningssträckning ska tas	

2021-03-22
2021-101799-0001

	3) Hur mycket kommer befintlig kraftledningsgata i så fall breddas? 4) På vilken sida om befintlig ledning kommer i så fall den ny ledning att dras? Om alternativ F blir aktuellt önskar vi att ledningen dras så långt från älven som möjligt, dvs på södra sidan om befintlig ledning. Detta för att ledningen inte ska gå nära de stugor som ligger längs älven samt skydda den älvnära skogen som bitvis är lite äldre och har högre naturvärden. Vi hoppas förstås att alternativ F inte blir aktuellt.	fram så kommer vi att titta mer i detalj på bostäder och förekommande allmänna intressen och hur hänsyn tas till dem. En ledningsgata för en luftledning blir ca 40 m. Kan man samordna ledningen med en befintlig ledning behövs dock inte en fullt lika bred gata. Vi har inte kommit så långt att vi börjat titta på hur ledningen ska förhålla sig till andra ledningar eftersom vi ännu inte vet vilka stråk vi ska jobba vidare med men generellt vill man inte ha fler korsningar än nödvändigt med andra ledningar. Det kan därför finnas fördelar med att ligga söder om befintlig ledning eftersom delar av ledningen behöver ligga på den södra sidan.	
10.	Representant för fastigheten uppger att dödsboet är villigt att sälja hela fastigheten eller att tillåta markupplåtelse (förutsatt information om var ledningen dras i förhållande till boningshuset)	Fortsatt kontakt tas när det är identifierat vilka fastigheter som berörs.	
11. (Synpunkt lämnad på telefon och biläggs ej)	”Vill ha nedgrävd kabel. Vill helst ha en sträckning i rågång. Sträcka A”	Synpunkterna kommer att beaktas i den fortsatta processen.	

4 SAMEBY

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag har sänts till samebyarna Vapsten och Ubmeje. Inkomna synpunkter sammanfattas i tabell 6 och biläggs i sin helhet i bilaga 6.

Tabell 5. Sammanfattning av inkomna synpunkter samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Sameby	Synpunkter	Kommentarer
Vapsten	Vapstens sameby anser att materialet saknar uppgifter om hur de planerade åtgärderna och ledningarna kommer att påverka samebyn och rennäringens bedrivande. Samebyn har anfört att materialet är förhållandevis	Ett möte har genomförts med representant för samebyn innan det formella samrådet inleddes. Ytterligare ett möte planeras

	begränsat i förhållande till samebyns renskötsel. Samebyn vill upplysa om de utredningar som finns avseende ledningsarbeten, renar och renskötselarbete. Information om kumulativa effekter saknas. Samebyn anser att det finns anledning att beakta den praxis som föreligger avseende myndigheters prövning vid nätkoncessionsansökningar och rennäringens intressen (bland annat saksnr: 15-116972SKJ-NHER), de frågor som prövas där saknas i utredningsmaterialet och bör kompletteras. Yttrandet biläggs i sin helhet som Bilaga 6a. Ett förtydligande biläggs som Bilaga 6b.	under oktober månad för att informera om projektets framdrift. Vattenfall Eldistribution kommer att redogöra för de val som har gjorts, avseende lokalisering och utformning samt vilken påverkan den planerade verksamheten bedöms medföra, i kommande MKB.
Ubmeje	Har inte inkommit med något yttrande.	

2021-03-22
2021-101799-0001

5 ORGANISATIONER, FÖRENINGAR OCH VERKSAMHETSUTÖVARE

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag har även sänts till de organisationer, föreningar och verksamhetsutövare som kan tänkas beröras av verksamheten, se sändlista i Bilaga 1.

Inkomna synpunkter från organisationer och föreningar sammanfattas i tabell 7 och biläggs i sin helhet i bilaga 7.

Tabell 7. Sammanfattning av inkomna synpunkter från organisationer och föreningar samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Organisation/ Förening	Synpunkter	Kommentarer
Lönnbergs byaförening	Byaföreningen motsätter sig alternativ H, vilket enligt yttrandet skulle medföra en stor kraftledning genom byn, då den enligt underlaget ska följa befintlig infrastruktur. I Lönnberg bor flera åretruntboende barnfamiljer. Byaföreningen anser inte att Vattenfall följer myndigheternas vägledningar kring elektromagnetiska fält om man bygger en kraftledning genom byn. Byaföreningen upplyser om jordvärmeslingor och vattentäkter.	Oavsett vilket stråk som väljs så kommer ledningen att placeras med sådant avstånd till hus så att myndigheternas rekommendationer följs. Kraftledningen kommer således inte att dras igenom byn vid val av alternativ H.

	Byaföreningen föreslår att alternativ B väljs, där inte åretruntboende blir drabbade. Yttrandet biläggs som Bilaga 7a.	
SCA	”Svenska Cellulosa Aktiebolaget SCA har erhållit inbjudan till samråd gällande 130 kV sträckan Inre och Yttre Verkanliden. Vi vill redan nu meddela att av de föreslagna stråkalternativen framhålla vi stråkalternativ B där påverkan på naturvärdena är minst”	Synpunkten kommer att beaktas i det fortsatta utredningsarbetet
Skanova	Telia Elskyddsärenden har inga speciella synpunkter på samrådet, även om alternativ B ser ut att vara det mest optimala alternativet just för Telia då vi har minst mängd nät kring det alternativet. Telia hänvisar till ledningskollen samt Telestörningsnämndens meddelande nr 21. Telia önskar så långt som möjligt behålla anläggningar i nuvarande läge. Om Telia tvingas till åtgärder förutsätts exploatören bekosta åtgärder i Telias nät. Telia förbehåller sig rätten att i god tid innan driftsättningstillstånd ges, utföra markpotentialmätningar för i driftsättande kraftledning berörda ställverk och telestationsområden. Yttrandet biläggs som Bilaga 7b.	Synpunkterna kommer att beaktas i den fortsatta processen. Hänsyn till andra ledningsägare kommer att tas och dialog kommer att genomföras om konflikt uppstår.
Skellefteåkraft	”Vi har inget att erinra”	Föranleder ingen kommentar
Västerbottens museum	I yttrandet informeras om en skrivning som bör förtydligas i det fortsatta arbetet (fornlämning bör ändras till registrerad kulturlämning). Västerbottens museum konstaterar att en stor del av utredningsområdet aldrig har inventerats och det anses därför att en arkeologisk utredning bör genomföras i god tid innan några markarbeten påbörjas, oavsett vilket stråk som väljs. Stråken berör ett antal kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer (Grundfors, Näsvattnet, Lönnberg, Stenstorp). Underlaget bör kompletteras avseende detta och en förnyad bebyggelseinventering bör utföras för att komplettera beslutsunderlaget inför åtgärderna. Avseende teknisk utformning medför markkabel en ökad risk att ännu ej kända fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar kommer till skada. I anslutning till bebyggelsemiljöer kan dock luftledningar vara mindre lämpligt eftersom de har en stor visuell påverkan på den omgivande miljön. Yttrandet biläggs som Bilaga 7c.	Synpunkterna kommer att beaktas i det fortsatta arbetet.

2021-03-22
2021-101799-0001

6 ALLMÄNHET

Allmänheten har inbjudits till samråd via tryckt annons i Västerbottens Kuriren och Västerbottens Folkblad 23:e maj 2020. En digital annons, som riktades mot Storuman och Lycksele kommuner, infördes samma dag på tidningarnas hemsidor. Sista svarsdag sattes till 13:e juni 2020. Information om ärendet inklusive samrådsunderlag har även funnits tillgängligt på Vattenfall Eldistributions hemsida (https://www.vattenfalleldistribution.se/vart-arbete/samrad/ort/verkanliden/) under samrådstiden.

Inga synpunkter från allmänhet och övriga intresserade har inkommit med anledning av annonsen.

2021-03-22
2021-101799-0001

BILAGA 1. Sändlista samråd

MYNDIGHETER

Länsstyrelsen Västerbottens län
Storumans kommun
Bergstaten
Boverket
Energimyndigheten
Elsäkerhetsverket
Försvarsmakten
Jordbruksverket
Kammarkollegiet
Luftfartsverket
Länsmuseet i Västerbotten
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Naturvårdsverket
Post- och telestyrelsen
Riksantikvarieämbetet
Räddningstjänsten i Storuman
Sametinget
Skogsstyrelsen
Strålsäkerhetsmyndigheten
Svenska kraftnät
Sveriges geologiska undersökning
Trafikverket

SAMEBYAR

Vapsten
Ubmeje

INNEHAVARE AV INFRASTRUKTUR

Vattenfall Vattenkraft AB
Skanova
Hi3G Access
Skellefteå Kraft Elnät AB
Tele2 Sverige AB
Telenor Sverige AB
TeliaSonera
Teracom AB
Inlandsbanan
Net4mobility

INTRESSEORGANISATIONER

Jaktlag Inre Verkanliden
Kungsörnsgruppen i Västerbotten
Långsjöby intresseförening
Långvattnets byalag
Rovdjursföreningen Västerbotten
Skarvsjö Bygdegårdsförening
Skarvsjös samfällighetsförening
Skarvsjö Viltvårdsområde
Skarvsjöby viltvårdsområde
Sollidens skoterklubb
Storuman Civilförsvarsförening Räddni
Storuman flygplats
Storumans fågelförening
Storumans skoterklubb
Storumans skoterledsklubb
Storumans hembygdsförening
Storuman jaktvårdsklubb
Svenska Naturskyddsföreningen
Naturskyddsföreningen Västerbotten
Sveriges Ornitologiska förening
Västerbottens Ornitologiska förening
Norrberg idrott- och intresseförening
Storumans ångtågsförening
Jaktarrangör
Buberget Ekopark Jovan
Grundfors byaförening
Friluftsfrämjandet i Storuman
Stensele Hembygdsförening
Jägareförbundet Storuman
Jägareförbundet Västerbotten

2021-03-22
2021-101799-0001

VATTENFALL

2021-03-22

2021-101799-0001

30 april 2020

Enligt sändlista

Kontaktperson: [redacted]

Telefon: [redacted]

E-post: [redacted]@afry.com

INBJUDAN TILL SAMRÅD FÖR ANSLUTNINGSLEDNING TILL INRE OCH YTTRE VERKANLIDEN

Avgränsningssamråd enligt miljöbalken för planerad 130 kV kraftledning mellan vindkraftparkerna Inre och Yttre Verkanliden och Grundfors eller Stensele station i Storumans kommun, Västerbottens län.

Ni får detta brev i egenskap av ägare till fastighet:

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall Eldistribution) avser att ansöka om nätkoncession för linje (tillstånd) för en ny 130 kV kraftledning, som avses byggas mellan de tillståndsgivna vindkraftparkerna Inre och Yttre Verkanliden och en befintlig station, antingen i Grundfors eller i Stensele, i Storumans kommun, Västerbottens län. På uppdrag av Vattenfall Eldistribution har konsultföretaget AFRY anlitats för att vara behjälpliga under tillståndsprocessen.

Syftet med ledningen är att ansluta de planerade vindkraftparkerna till elnätet och därigenom omhänderta den el de producerar.

För att få uppföra och driva en kraftledning krävs tillstånd (nätkoncession) enligt ellagen. Inför ansökan om tillstånd genomförs nu ett avgränsningssamråd enligt bestämmelserna i miljöbalken 6 kap. 29-31 §§. Samrådet genomförs med länsstyrelsen i Västerbottens län, Storumans kommun, enskilda berörda samt övriga myndigheter och organisationer.

Vi vill med detta brev inbjuda Er till samråd och uppmana er att inkomma med synpunkter och information som kan vara till hjälp i det fortsatta arbetet. Bifogat detta brev finns en samrådshandling med information om lokalisering, utformning, omfattning och förutsedd miljöpåverkan samt en tillhörande kartbilaga.

Med anledning av pågående situation med COVID-19 kommer samrådsförfarandet för denna ansökan endast att ske i skriftlig form.

Vi ber Er att föra denna information vidare till eventuella hyresgäster, arrendatorer eller andra nyttjanderättsinnehavare som är knutna till Er fastighet och berörs av aktuella stråk.

De yttranden som inkommer under samrådet kommer att sammanställas och bemötas i en samrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen kommer att ingå i den ansökningshandling som skickas till Energimarknadsinspektionen för prövning. Vid inlämnandet kommer samrådsredogörelsen att bli en publik handling.

Eventuella frågor i detta ärende besvaras av:

[redacted], Tel: [redacted] E-mail: [redacted]@afry.com

Skriftliga synpunkter önskas oss tillhanda senast 26:e maj 2020 till:

AFRY
Att. [redacted]
Box 585
201 25 Malmö

[redacted]@afry.com

På uppdrag av Vattenfall Eldistribution AB

[redacted]

Med vänlig hälsning

Vattenfall Eldistribution AB

eldistribution@vattenfall.com

Org nr: 556417-0800 • www.vattenfall.se

BILAGOR

Samrådsunderlag inkl. kartbilagor

2021-03-22
2021-101799-0001

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande
Datum
2020-06-16

Ärendebeteckning
407-4031-2020
Arkivbeteckning

2021-03-22
2021-101799-0001

Vattenfall Eldistribution AB
c/o AFRY, [redacted]
[redacted]@afry.com

Yttrande i avgränsningssamråd gällande ny kraftledning för anslutning av Inre och Yttre Verkanlidens vindkraftspark i Storumans kommun

Vattenfall Eldistribution AB planerar för en ny 130 kV kraftledning för att ansluta den tillståndsgivna vindkraftparken Inre och Yttre Verkanliden med det allmänna elnätet. Anslutning är möjlig antingen i Stensele eller i Grundfors. Samrådet omfattar sju stråk inom vilka ni utreder möjligheten att hitta lämpliga ledningssträckningar. De flesta alternativen kräver en kombination av stråk för att nå anslutningspunkten.

Ni har själva gjort antagandet att den nya kraftledningen kan komma att innebära betydande miljöpåverkan och Länsstyrelsen tolkar er därför som att ni genomför ett avgränsningssamråd.

Synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning

Generellt anser Länsstyrelsen att det är fördelaktigt att anlägga nya kraftledningar efter redan befintlig infrastruktur för att samla och i den mån det går minimera intrånget. Beroende på förutsättningarna och motstående intressen behöver dock avvägningen av vilket alternativ som är mest lämpligt göras i varje enskilt fall. När ni ska upprätta miljökonsekvensbeskrivningen och välja alternativ måste ni särskilt utreda och vidare beskriva följande.

Våtmarker

Länsstyrelsen konstaterar att alla stråk berör våtmarker som enligt våtmarksinventeringen har vissa till höga naturvärden (VMI 2 och 3). Våtmarker med mycket höga naturvärden (VMI 1) finns inom stråk B och C.

Våtmarker med mycket höga naturvärden är oftast till stor del opåverkade av mänsklig aktivitet och har högt bevarandevärde ur ett nationellt eller internationellt perspektiv. Enligt våtmarksinventeringen bör inga ingrepp som kan påverka hydrologin tillåtas. Länsstyrelsen anser att det inte är lämpligt att anlägga ny kraftledning över dessa områden.

2021-03-22

2021-101799-0001

Även våtmarker med höga naturvärden är vanligen till stora delar opåverkade av mänsklig aktivitet och har därför ett bevarandevärde. På dessa våtmarker bör påverkan på hydrologin undvikas.

Om ni väljer en stäckning som passerar VMI 2 eller 3 är det viktigt att ni har god kännedom om området så att ni i miljökonsekvensbeskrivningen kan beskriva de värden som finns samt redogöra för hur ni planerar att i första hand undvika och i andra han avhjälpa påverkan.

Naturreservat

Som nämns i underlaget berörs två naturreservat, Holmträskberget och Luspen, av de föreslagna stråken. Det framgår dock inte vilken hänsyn eller anpassning som kommer vidtas i förhållande till dessa områden. Länsstyrelsen förutsätter dock att det kommer redogöras närmare för detta i miljökonsekvensbeskrivningen.

Länsstyrelsen anser att ni bör undvika att anlägga kraftledningen rakt igenom eller dikt an mot något av reservaten. Bedömer ni att mark ändå måste tas i anspråk inom något av reservaten måste ni söka dispens från reservatsföreskrifterna hos Länsstyrelsen för att få frågan prövad.

Skogliga värdetrakter

Att undvika att skada skogliga naturvärden är särskilt viktigt i de två utpekade skogliga värdetrakterna Jovan och Forsviksberget samt värdenätverket mellan dessa (gäller stråkalternativ B, D och G). De skogliga värdetrakterna och värdenätverken har stor strategisk betydelse för bevarande av biologisk mångfald i Västerbotten. Bevarandet av skogliga värdekärnor i dessa områden är avgörande för om vi ska nå de uppsatta miljömålen. Exploateringar som skapar barriärer och hindrar arters spridning bör därför undvikas så långt det är möjligt.

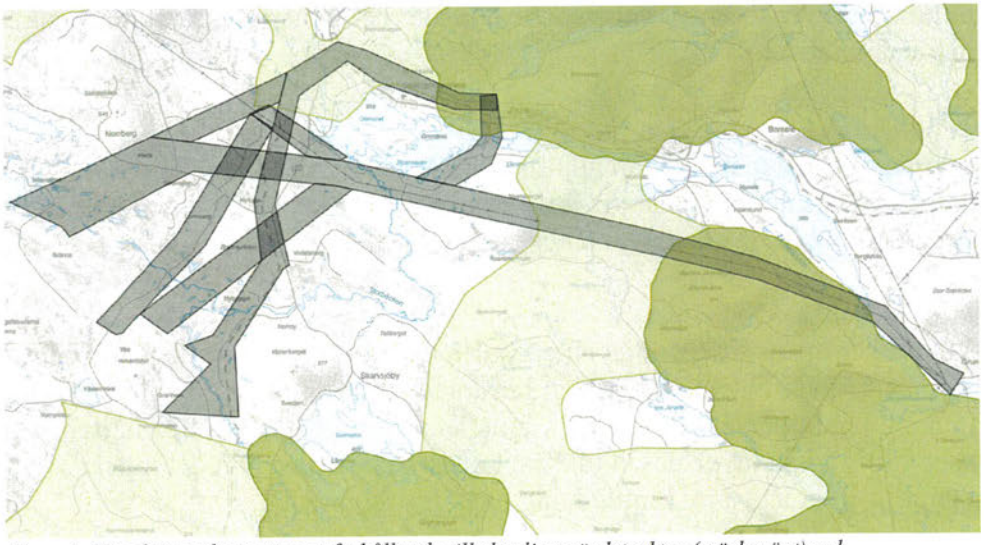

Figur 1. Utredningsalternativen i förhållande till skogliga värdetrakter (mörkgrönt) och värdenätverken mellan trakterna (ljus grönt).

2021-03-22

2021-101799-0001

Stråken D och G berör ytterkanten av den skogliga värdetrakten Forsviksberget. Beroende på var inom stråket en ledning skulle anläggas kan den dock följa befintlig infrastruktur i båda fallen. Väljas en sträckning inom något av dessa stråk i denna del anser Länsstyrelsen att det är viktigt att beakta och beskriva eventuella skogliga värden och att lokaliseringen ska vara i anslutning till befintlig infrastruktur.

Några kilometer från Grundfors, väster om Umeälven, passerar stråk B genom den skogliga värdetrakten Jovan i drygt 7 km. Stråket följer en befintlig kraftledning med utredningsområde på båda sidor om ledningen. Inom stråket, på den södra sidan om kraftledningen finns ett område kallat Barsele-Storberget som benämns som kärnområde inom ekopark och är skyddat genom ett ekoparksavtal mellan Sveaskog och Skogsstyrelsen. Detta område är en värdekärna inom värdetrakten och ni bör undvika att anlägga kraftledningen så att området påverkas. För att minimera påverkan inom värdetrakten anser Länsstyrelsen att det är lämpligare att anlägga en ny kraftledning norr om den befintliga kraftledningen inom Jovans värdetrakt. Eftersom ni inte har presenterat något alternativt stråk i denna del är det av stor vikt att ni vid val av den sträckningen beskriver de naturvärdena som berörs och hur ni kommer att ta hänsyn till dem.

Figur 2. Stråkalternativ B inom Jovans värdetrakt (grönt) och kärnområden inom Jovans ekopark (blått).

Miljökvalitetsnormer

Oavsett val av stråk och placering inom stråket kommer mindre vattendag samt Umeälven att behöva passeras av kraftledningen. Det är viktigt att ni redogör för kraftledningens utformning vid dessa passager och om och hur det i så fall kan komma att påverka vattendragen. Ange också eventuella skyddsåtgärder för att inte försämra statusen enligt miljökvalitetsnormerna.

Kulturmiljö

Området mellan Inre och Yttre Verkanliden utgörs till större delen av obruten terräng och har inte varit föremål för någon aktuell fornlämningsinventering. Den senaste inventeringen i området genomfördes

2021-03-22

2021-101799-0001

1974. På grund av bristfälliga kulturmiljöunderlag kan inte länsstyrelsen bedöma i vilken om fattning arbetsföretaget påverkar kulturmiljön. Länsstyrelsen bedömer att det är nödvändigt att en arkeologisk utredning enligt kulturmiljölagen genomförs i det linjeval som väljs för att klargöra om det finna forn- eller kulturlämningar som berörs av arbetsföretaget. För att kunna undvika lämningar vid detaljprojekteringen måste det klargöras om det finns lämningar utöver de redan kända.

En arkeologisk utredning kan beställas genom att kontakta Länsstyrelsens kulturmiljöhandläggare. En mindre arkeologisk utredning (så kallad steg 1-utredning) kan en exploatör själv beställa från en arkeologisk uppdragstagare och inarbeta resultatet i samrådet eller en miljökonsekvensbeskrivning.

Rennäring

Väg E45, inlandsbanan och Storbäcken är en svår passage som kraftledningen ska passera oavsett val av sträckning. Vidare finns många flyttleder i området och alternativ B passerar rakt igenom ett kärnområde av riksintresse för rennäringen. Samråd med berörda samebyar är av stor vikt för att kunna identifiera bästa möjliga lösning både med avseende på val av alternativ men även hur och när anläggningsarbeten och planerat underhåll ska kunna genomföras.

Utifrån rennäringens perspektiv bedömer Länsstyrelsen att alternativ B bör undvikas. I slutänden behöver det dock göras en samlad bedömning av motstående intressen och det är därför viktigt att ni i miljökonsekvensbeskrivningen redogör noga för hur samebyarna nyttjar området och ger förslag på konkreta skyddsåtgärder.

Förorenade områden

Inom stråkalternativen finns ett antal identifierade potentiellt förorenade områden. Eftersom samrådet omfattar breda stråk går det inte att göra någon specifik bedömning av vilka risker de olika alternativen innebär i detta skede. Länsstyrelsen lämnar därför mer övergripande synpunkter med avseende på förorenade områden.

En del av de potentiellt förorenade områdena inom stråkalternativen har riskklassats enligt MIFO fas 1-metodik och vissa har endast identifierats som potentiellt förorenade då det förekommit verksamhet inom en bransch som typiskt sett kan vara förorenande. De objekt som har riskklassats har tilldelats någon av de lägre riskklasserna 3 och 4, dvs måttlig och låg risk för föroreningspåverkan. Detta innebär dock inte att det går att bortse från det potentiellt förorenade objektet, utan det kan behöva tas hänsyn till föroreningar vid anläggningsarbetet. Om det ska genomföras grävarbete i förorenad mark ska detta anmälas till tillsynsmyndigheten enligt § 28 Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

2021-03-22

2021-101799-0001

Antingen inför att ni ska välja alternativ eller när ni valt sträckning och ska utreda alternativet vidare bör ni begära utdrag från ebh-stödet för de potentiellt förorenade områdena som identifierats i korridoren/korridorerna och bedöma om det finns risk att de förorenade områdena berörs. Det kan komma att behövas miljötekniska markundersökningar, § 28-anmälan och åtgärder beroroende på hur placeringen av ledningsgatan i förhållande till objekten. Redogör för denna utredning och eventuella åtgärder och försiktighetsmått i miljökonsekvensbeskrivningen.

Markanspråk

I miljökonsekvensbeskrivningen bör det tydligt framgå omfattningen på markanspråket för det förordade alternativet. Det ska beskrivas för så väl parallellgång med annan kraftledning, parallellt med annan infrastruktur som i oexploaterad mark.

Vid vägning av olika alternativ bör ni jämföra dels det totala markanspråket, men också omfattningen på markanspråk som berör olika motstående intressen.

Alternativredovisning

Ni presenterar i samrådet två olika anslutningspunkter för kraftledningen, med relativt stor skillnad på totallängden. Det finns många motstående intressen oavsett val av anslutningspunkt, vilka i vissa fall kan vara förenliga med kraftledningen med eller utan skyddsåtgärder. Länsstyrelsen tycker att det är bra att ni utreder båda möjligheterna och alternativredovisningen kommer att vara viktig i prövningen. Det bör finnas ett tydligt resonemang i miljökonsekvensbeskrivningen om för- och nackdelar med de olika anslutningspunkterna med avseende på teknik och leveranssäkerhet, kraftledningens längd/markanspråk och motstående intressen. Sammanfatta gärna er bedömning av alternativen i en tabell.

Andra prövningar

I samrådsunderlaget uppger ni att ni inte avser att samråda enligt 12 kap. 6 § miljöbalken inför byggnationerna eftersom ni anser att det skulle innebära dubbelprövning. Ni menar att detta samråd därför omfattar frågor som avverkning av ledningsgata, stolpplaceringar samt tillfälliga vägar. Länsstyrelsen delar inte er bedömning om att det skulle bli en dubbelprövning och ser inte att detta samråd kan hantera de frågor ni nämner. Ni presenterar i samrådet 7 olika stråk med en bredd på upp till 2 km och en varierande längd på 3,5-36 km. Länsstyrelsen menar därför att det dels inte är möjligt att utföra samråd med en sådan detaljeringsnivå som samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken kräver och dels att Länsstyrelsens yttrande i ett samråd enligt 6 kap. miljöbalken inte heller går att likställa med det beslut med försiktighetsmått som fattas i ett samråd enligt 12 kap. miljöbalken. Det finns tydlig praxis från Mark- och miljööverdomstolen (dom daterad 2018-04-13 i mål M 4629-17) där det framgår att en tillsynsmyndighet med lokalkännedom ska ha ansvaret för den operativa tillsynen och att bolaget är skyldig att samråda enligt 12 kap. 6 §

2021-03-22

2021-101799-0001

miljöbalken när så krävs. I domen nämns röjning av ledningssträcka som exempel. Ett beslut om nätkoncession ändrar inte att ni är skyldiga att i övrigt följa miljöbalkens krav. Däremot ska ni ändå beskriva och bedöma frågorna i ansökningshandlingarna, om än inte på detaljnivå, för att Energimarknadsinspektionen ska kunna bedöma tillåtligheten för den valda sträckningen i sin helhet.

Redovisning av sakkunskap

Ni ska redovisa att miljökonsekvensbeskrivningen tagits fram med den sakkunskap som krävs när det gäller åtgärdens särskilda förutsättningar och förväntade miljöeffekter.

Övrigt

I miljökonsekvensbeskrivningen är det även viktigt att beskriva förutsättningarna för drift och underhåll. Hur drift och underhåll utförs, med vilka intervaller och under vilka förutsättningar är viktigt att beskriva. Det är även viktigt att redogöra för vilka skyddsåtgärder och skadeförebyggande åtgärder som kan och ska vidtas för att i samband med drift och underhåll undvika skador på framförallt rennäringen, skogliga värdetrakter och våtmarker.

När ni anger att ni ska vidta försiktighetsmått för att minska påverkan på andra intressen är det viktigt att ni formulerar dem tydlig och att de är konkreta och genomförbara. Det ska vara åtgärder ni lovar att göra och bör formuleras med "ska", d.v.s. undvik uttryck som "så långt som möjligt" och "i möjligaste mån". Försiktighetsmåtten ska redovisas i respektive avsnitt i ansökningshandlingarna, men det underlättar om ni också redovisar dem samlade i ett avsnitt eller i en bilaga.

Information

Ansökan och miljökonsekvensbeskrivning bör lämnas in senast ett år från det att ni avslutat samrådsprocessen. Om den planerade verksamheten förändras i större omfattning under samrådsprocessen kan förnyade samråd krävas.

Yttrandet har fattats av miljöhandläggare [redacted]

Så här hanterar vi dina personuppgifter
Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

[redacted]

From: [redacted]@sgu.se>
Sent: den 6 maj 2020 08:10
To: [redacted]
Subject: Svar på samråd

2021-03-22

2021-101799-0001

Hej
Samråd för anslutningsledning till Inre och Yttre Verkanliden, Storuman kommun
(Dnr BS 59-488-2020)
Inom området finns flera idag gällande undersökningstillstånd (se karta). Vilka som berörs beror på dragningsalternativ.
För mer information om de olika tillståndens innehavare och giltighetstider går det bra att kontakta oss på Bergsstaten.

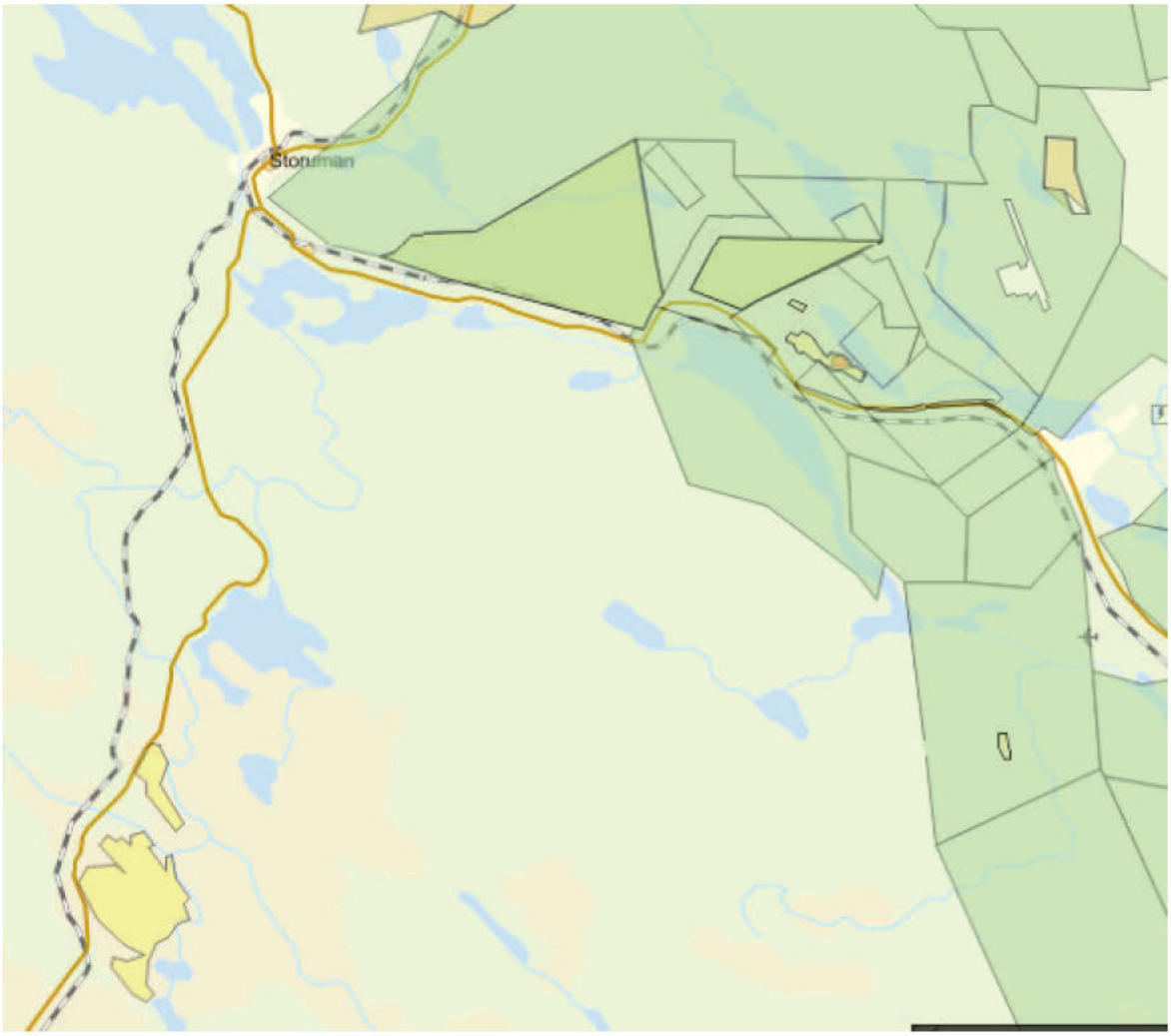

Mvh [redacted]

[redacted]
Administratör

Bergsstaten
Varvsgatan 41
972 32 Luleå

Tel. direkt:
E-post: @bergsstaten.se

2021-03-22
2021-101799-0001

YTTRANDE

2020-05-25 Dnr 5.2.2- 2020-705

2021-03-22

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

AFRY
Att. [redacted]

[redacted]@afry.com

2021-101799-0001

Yttrande vid avgränsningssamråd enligt miljöbalken för planerad 130 kV kraftledning mellan vindkraftparkerna Inre och Yttre Verkanliden och Grundfors eller Stensele station i Storumans kommun, Västerbottens län.

Bakgrund
Sametinget i Sverige är både en statlig myndighet och ett folkvalt samiskt parlament med syfte att förbättra de svenska samernas möjligheter som ursprungsfolk att bevara och utveckla sin kultur. Sametingets uppgift är att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas – däribland renskötselns intressen – vid utnyttjandet av mark och vatten. Sametinget har fått möjlighet att yttra sig under samrådet och lämnar synpunkter samt generella riktlinjer.

Vattenfall Eldistribution AB avser att ansöka om nätkoncession för linje (tillstånd) för ny 130 kV kraftledning mellan de tillståndsgivna vindkraftparkerna Inre och Yttre Verkanliden och en befintlig station, antingen Grundfors eller Stensele i Storumans kommun.
Berörda samebyar är Vapsten och Ubmeje tjeälddie. Utredningsområdet ligger inom vinterbetesmarker och berör riksintresse för rennäringen i form av kärnområden, flyttleder och svåra passager. För att veta vilket av de alternativa sträckningarna som kommer att göra minst skada för renskötseln krävs en fördjupad konsekvensutredning för varje sameby.

Riksintresse för rennäringen
Enligt 3 kap. 5 §, första stycket miljöbalken ska mark- och vattenområden som har betydelse för bl.a. rennäringen så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringens bedrivande. Enligt andra stycket ska områden av riksintresse för rennäringen skyddas mot sådana åtgärder. Bestämmelsen innebär att i områden som är av riksintresse ska åtgärder som kan påtagligt försvåra renskötselns bedrivande inte tillåtas. Områdena karaktäriseras ofta som flyttvägar, svåra passager, kalvningsområden och rastbeten. Riksintresse rennäring ska ses i ett landskapsperspektiv eftersom det handlar om ett skydd för områden med olika ändamål som måste hänga ihop för att helheten ska fungera. Rennäringen är en förutsättning för den samiska kulturen och riksintresseskyddet för rennäringen tillkom p.g.a. rennäringens svårigheter att hävda sig mot starka exploateringsintressen.

Inflytande
Samerna har rätt till inflytande och ska ha möjlighet att påverka besluten när mark inom det samiska traditionella området berörs. Exploatörer ska ha dialog direkt med berörda samer

Cujuhus/adress | **Telefovdna/telefon** | **Fáksa/telefax**
Box 90, 981 22 GIRON/KIRUNA
Besök: Adolf Hedinsvägen 58 | 0980 - 780 30 (växel) | 0980 - 780 31
e-post: kansli@sametinget.se
Org.nr.: 202100-4573 | www.sametinget.se

om planerade exploateringar. Sametinget anser att vissa normer ska följas för att det ska anses som att samerna deltagit effektivt:

- Samrådsförfarandet har varit omfattande och har resulterat i ett positivt stöd för åtgärden hos en majoritet av de rådfrågade.
- Samebyn ska få så mycket information om åtgärden att de kan fatta ett informerat beslut om projektet och om de så önskar lämna sitt ”fritt och informerade samtycke”.
- Samebyn ska ges möjlighet till ett effektivt deltagande och ett faktiskt inflytande. För att nå ett effektivt deltagande avses; tidsaspekten, ekonomiska resurser och att inga andra faktorer redan låst förutsättningarna.
- Den samiska kulturen och de samiska rättigheterna/folkrättsliga principer ska respekteras.

2021-03-22

2021-101799-0001

Samisk markanvändning och MKB

En exploatering av marken innebär att landskapet runt omkring påverkas med förändrad natur och förutsättningar. Detta ger konsekvenser för samerna och den samiska kulturen, då den samiska markanvändningen som regel försämras. Det är viktigt att berörda samebyar kommer in i ett tidigt skede i arbetet med att ta fram en MKB för att kunna förmedla sina kunskaper och syn på den planerade verksamheten. En grundprincip är att traditionell kunskap ska värderas lika som annan kunskap. Sametinget har tagit fram en vägledning för hur samisk markanvändning ska integreras i MKB-processen:
https://www.sametinget.se/26843

I en MKB ska bland annat följande beskrivas:

- Hur, när och var renskötsel bedrivs i det aktuella området
- Vilken funktion området har för renskötseln
- Samlad bedömning av vilka konsekvenser som kan uppstå för renskötseln inom berörd samebyn samt påverkan på samebyns funktionella samband
- Kumulativa, permanenta, tillfälliga, sociala och kulturella effekter
- Redogöra för berörda riksintressen
- Redovisa förebyggande och skadelindrande åtgärder som vidtas för att minimera störningar på rennäringen
- Redovisa aktuell samt förutsägbar intrångsbild för berörd sameby
- Eventuell påverkan på angränsande samebyar
- Redovisa vad som framkommit i samrådet med berörda samebyar

Renbruksplaner (RBP)

Renbruksplaner är samebyarnas egna planeringsunderlag där de beskriver sitt betesland under ett normalt renskötselår och systematiskt kartlägger värdefulla områden. Planerna består av fyra kompletterande delar: beteslandsindelning, fältkontroll, omvärldsfaktorer och GPS på ren. En RBP blir aldrig färdig utan uppdateras kontinuerligt. Kompletterande arbeten, ökad kunskap, nya metoder och förändringar på grund av annan markanvändning eller klimat gör att en RBP förblir ett levande och dynamiskt dokument som ägs av samebyn. Idag används RBP med RenGIS både som planeringsverktyg i renskötseln och som underlag för samrådsdiskussioner med andra markanvändare.

Cujuhus/adress | **Telefovdna/telefon** | **Fáksa/telefax**
Box 90, 981 22 GIRON/KIRUNA
Besök: Adolf Hedinsvägen 58 | 0980 - 780 30 (växel) | 0980 - 780 31
e-post: kansli@sametinget.se
Org.nr.: 202100-4573 | www.sametinget.se

Miljökvalitetsmål
Miljökvalitetsmålet *Storslagen fjällmiljö* berörs. Den samiska traditionella kunskapen och renskötseln är avgörande för att nå *Storslagen fjällmiljö*. Renen levererar ekosystemtjänster genom att de betar och underhåller växtlighet, alltifrån örter och gräs till lavar. Renen är det viktigaste betesdjuret i fjällen. Sametinget ser att om samerna ska kunna upprätthålla renbetet i fjällen krävs livskraftiga renhjordar. För att kunna bevara fjällområdets värden för renskötseln och bibehålla områdets karaktär av betespräglat, storslaget landskap med vidsträckta sammanhängande områden behöver renen kunna följa sin årscykel och vandra mellan betesmarkerna från fjäll till kust.

Den biologiska mångfalden är en förutsättning för allt liv på jorden och utgör basen för de ekosystemtjänster som är nödvändiga för mänsklighetens existens och välbefinnande. Naturen har ett skyddsvärde och människans rätt att förändra och bruka naturresurserna är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. Samerna är Europas enda erkända urfolk. Det samiska kulturarvet är det samiska folkets kultur och historia i en geografisk kontext. Kulturarvet består inte bara av fysiska lämningar. Minst lika viktigt är det så kallade immateriella kulturarvet, allt det som inte lämnar några synliga spår efter sig. Ur ett samiskt perspektiv är alla frågor miljöfrågor och natur går inte att skilja från kultur. Grön infrastruktur är en väg till hållbar utveckling som ger positiva effekter ekologiskt, ekonomiskt och socialt. Sammanhållen grön infrastruktur är förutsättningen för att renskötsel, natur och samisk kultur ska tillåtas fortleva. Grön infrastruktur har i alla år bundit samman människans och djurens färdvägar och är nödvändiga för en fungerande renskötsel. Renskötseln ger ett viktigt bidrag till svenskt miljö- och naturvårdsarbete bland annat genom att vara en indikator för det sammanhållna landskapets tillstånd.

Konsekvenser
Kraftledningar och vägar är barriärer i landskapet och studier visar att renar undviker sådan infrastruktur samt mänsklig aktivitet på ett avstånd av 1-12 km. De ljud som alstras från kraftledningar kan uppfattas som störande för renarna. Det ultravioletta ljuset i kraftledningar ser renarna som små ljusgnistor och kan därför undvika att vistas nära dem. Sametinget anser att man i vissa fall ska dra markförlagda kraftledningar för att så lite som möjligt av den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna förstörs. Samebyarna är redan hårt påverkade och undanträngda av olika verksamheter. Vilket har lett till merarbete i det dagliga renskötselarbetet. Alla kvarvarande marker är viktiga och blir allt viktigare särskilt när klimatet är ostabilt. Renskötseln bedrivs utifrån renarnas förutsättningar och på renarnas villkor. Renen vandrar efter födan och olika betesområden används under olika årstider och förutsättningar. Renskötselns bedrivande påverkas av en mängd yttre faktorer som väderleks- och snöförhållanden, rovdjurstryck, renarnas kondition, betestillgång, personal, störningar från andra verksamheter m.m. Renskötseln är till sin natur en verksamhet som bygger på hög flexibilitet i förhållande till miljö- och vädermässiga variationer. Anpassningsförmågan har därför av tradition ansetts vara hög. Renskötsel bygger på ekologiskt hållbara principer och är därför beroende av ett sammanhållet naturlandskap. Olika områden och möjligheten att förflytta sig däremellan brukar benämnas funktionella samband**.** De funktionella sambanden skapar grundläggande förutsättningar att bedriva renskötsel i en sammanhållen årscykel. Ett krav för skydd av funktionella samband är att renskötseln inom ett område inte ska tillåtas bli störd av exploateringar i sådan

2021-03-22
2021-101799-0001

Cujuhus/adress | **Telefovdna/telefon** | **Fáksa/telefax**
Box 90, 981 22 GIRON/KIRUNA
Besök: Adolf Hedinsvägen 58 | 0980 - 780 30 (växel) | 0980 - 780 31
e-post: kansli@sametinget.se
Org.nr.: 202100-4573 | www.sametinget.se

omfattning att den sammanlagda effekten av exploateringarna leder till att den sammanhållna årscykeln hotas.

Slutliga synpunkter
Åtgärder som tillåts, ska göra så lite skada som möjligt på renbetet samt för renars betesro. Det är viktigt att inte tillföra ljud från luftburna kraftledningar som kan vara hämmande på renars strövnings- och betesro. Det är viktigt att i miljökonsekvensbeskrivningen beskriva och bedöma den kumulativa påverkan för berörda samebyar. Sametinget menar att det ska göras en samlad bedömning av vilka konsekvenser som kan uppstå för renskötseln inom hela samebyn samt påverkan på samebyarnas funktionella samband ska vägas in. I det aktuella fallet är det viktigt att bedöma konsekvenserna tillsammans med vindkraftsparkerna, Storbäcken, E45 och Inlandsbanan. Alla marker är viktiga och blir viktigare i takt med att exploateringarna ökar och klimatet mer ostabilt. Aktörer som tar mark i anspråk där renskötselrätten utövas måste ta hänsyn till vilka ingrepp som kan accepteras och vilka skadeförebyggande åtgärder som krävs för att denna rätt inte ska kränkas. Det är exploatören som ska åläggas villkor till skydd för rennäringen och ett sådant åläggande får inte direkt eller indirekt ställa krav på att samebyn ska bedriva sin enskilda renskötsel på visst sätt. Markexploateringar kan bara genomföras om renskötselns och övriga samiska behov beaktas och respekteras. För att renskötseln ska kunna fortsätta existera är markerna av största betydelse.

I sametingets yttrande har avdelningschef [redacted] beslutat efter föredragning av samhällsplanerare [redacted], rennäringsavdelningen.

2021-03-22
2021-101799-0001

Cujuhus/adress
Box 90, 981 22 GIRON/KIRUNA
Besök: Adolf Hedinsvägen 58
e-post: kansli@sametinget.se
Org.nr.: 202100-4573

Telefovdna/telefon
0980 - 780 30 (växel)

Fáksa/telefax
0980 - 780 31

www.sametinget.se

Vårt datum: 2020-05-19 **Ert datum:** 2020-05-05
Vårt diarienummer: 33-1085/2020 **Er beteckning:**

Handläggare
[redacted]

AFRY
Att. [redacted]
Box 585
201 25 Malmö
[redacted]afry.com

2021-03-22
2021-101799-0001

Samråd för planerad 130 kV kraftledning mellan vindkraftparkerna Inre och Yttre Verkanliden och Grundfors eller Stensele station i Storumans kommun

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 2020-05-05 tagit emot ovanstående ärende för yttrande. Med anledning av detta vill SGU framföra följande.

SGU har kartlagt jordarter och grundvattenförhållanden i området, dock innan Lantmäteriets nationella höjddatamodell baserad på Lidarmätningar fanns som underlag. Enligt jordartskartan består området mestadels av morän, tunna jordlager på berg, berg i dagen, isälvsmaterial och torv. Moränen är i vissa områden blockrik och storblockig samt utgör ryggar, drumliner, blocksänkor och backlandskap. För hjälp till handledning och tillgång till översiktlig, relevant information om jordarter, berggrund, grundvatten, geologiska naturvärden samt georisker som skred med syftet att planera sträckning och anläggningsteknik, samt begränsa påverkan av grundvatten för projektet och geografiskt område, hänvisar vi till vår checklista: https://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/infrastrukturprojekt/samt vår hemsida: https://www.sgu.se/.

Vi vill även påpeka att vid val av anläggningsmetod för stolpar och markkabels förläggning har typ av jordart, jorddjup och bergart samt grundvattennivå betydelse ur en hållbar miljö- och kostnads-synpunkt. Dessa parametrar bör, till exempel, användas för optimal placering, design och storleksbestämning för att erhålla högsta säkerhet, från en teknisk- och miljö-synpunkt, men även för att minska behovet av bergmaterial och transport.

Som framgår i underlaget berör utredningsområdet två grundvattenförekomster, Umeälvsåsen Stenseleområdet samt grundvattenförekomsten SE721731-156845. På SGU hemsida finns en checklista som redovisar vilka underlag som bör ingå vid en tillståndsansökan för en verksamhet som är lokaliserad i anslutning till en grundvattenförekomst, se: https://www.sgu.se/grundvatten/vattenforvaltning/checklista-paverkan-grundvattenforekomst/.

Beslut i detta ärende har fattats av Enhetschef Samhällsplanering jord, [redacted]

I handläggningen av ärendet har statsgeologerna [redacted] och [redacted] deltagit där den senare även varit föredragande.

2021-03-22

2021-101799-0001

Digital attestering i SGUs remisshanteringssystem ersätter för närvarande signering/underskrifter.

SKOGSSTYRELSEN

Norra Västerbottens distrikt
[redacted]
Skeppargatan 17, 931 32 Skellefteå
[redacted]@skogsstyrelsen.se
Tf [redacted]

YTTRANDE

Datum
2020-05-08

Diarienr
2020/2026

Er referens
[X]

AFRY
Att: [redacted]
Box 585
201 25 Malmö

2021-03-22

2021-101799-0001

Yttrande angående anslutningsledning till Inre och Yttre Verkansliden

Skogsstyrelsen har tagit del av insända samrådshandlingar och granskat ärendet utifrån de GIS-skikt som finns i myndighetens kartsystem. Inga fältbesök är utförda.

Den nya ledningen kan komma att beröra

- områden med eventuellt höga naturvärden, så kallade storskogsbrukets nyckelbiotoper, se rödrastrerade figurer med röd ytterkant i kartan nedan. Tag kontakt med berört skogsbolag för mer information om naturvärden i dessa områden. Då ledningsdragning inte är en skogsbruksåtgärd är Länsstyrelsen Västerbotten samrådspart gällande höga naturvärden i aktuellt ärende.

- registrerade nyckelbiotoper, se rödrastrerade figurer med svart ytterkant i kartan nedan. Då ledningsdragning inte är en skogsbruksåtgärd är Länsstyrelsen Västerbotten samrådspart gällande höga naturvärden i aktuellt ärende.

- flertalet av Skogsstyrelsens biotopskydd, se lila figurer i kartorna nedan. Biotopskydd är ett lagstadgat sätt att skydda mindre mark- och vattenområden med höga naturvärden. **Tag kontakt med [redacted]@skogsstyrelsen.se, om er valda sträckning kommer att beröra biotopskydd eller naturvårdsavtal.**

Skogsstyrelsen förordar i första hand positionering av ledningen på sådant sätt att de inte påverkar naturvärden, kulturmiljövärden eller höga sociala värden.

I andra hand anser Skogsstyrelsen att positionering av ledningen bör utformas på sådant sätt att eventuell negativ påverkan på natur- och kulturmiljövärden eller höga sociala värden minimeras.

Observera att de orangea figurerna i kartorna utgörs av fornlämningar eller kulturlämningar. I aktuellt ärende är Länsstyrelsen Västerbotten samrådspart även gällande kulturlämningarna på skogsmark.

I övrigt har Skogsstyrelsen inga synpunkter.

[redacted]

Skogskonsulent

2021-03-22
2021-101799-0001

2021-101799-0001 2021-03-22

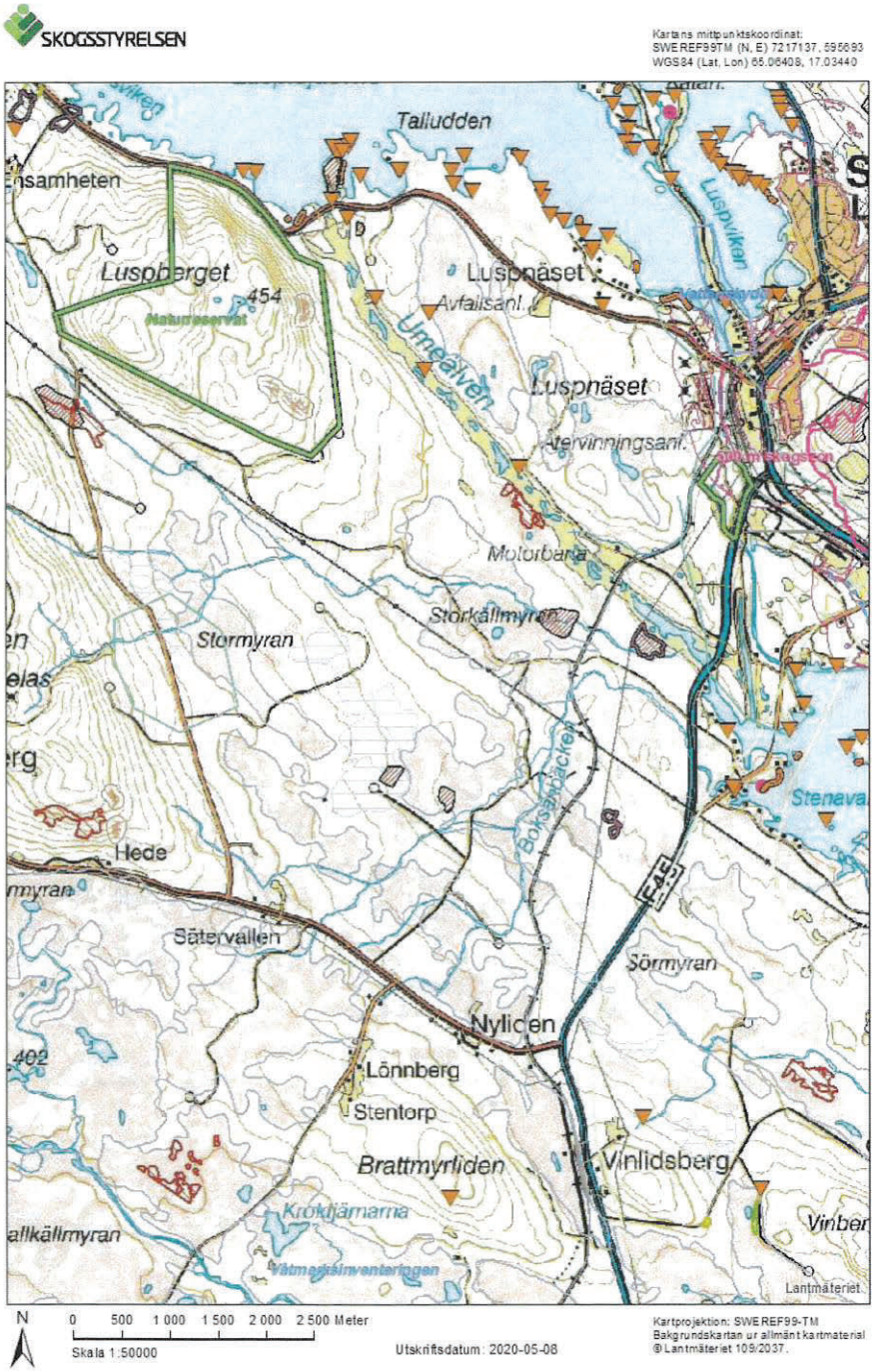

2021-03-22
2021-101799-0001

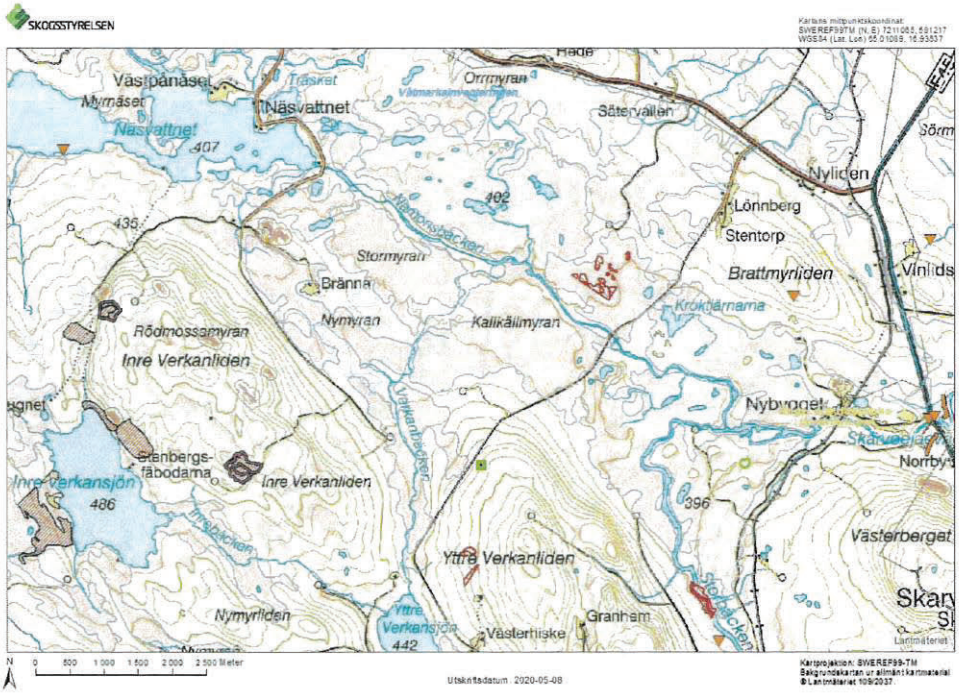

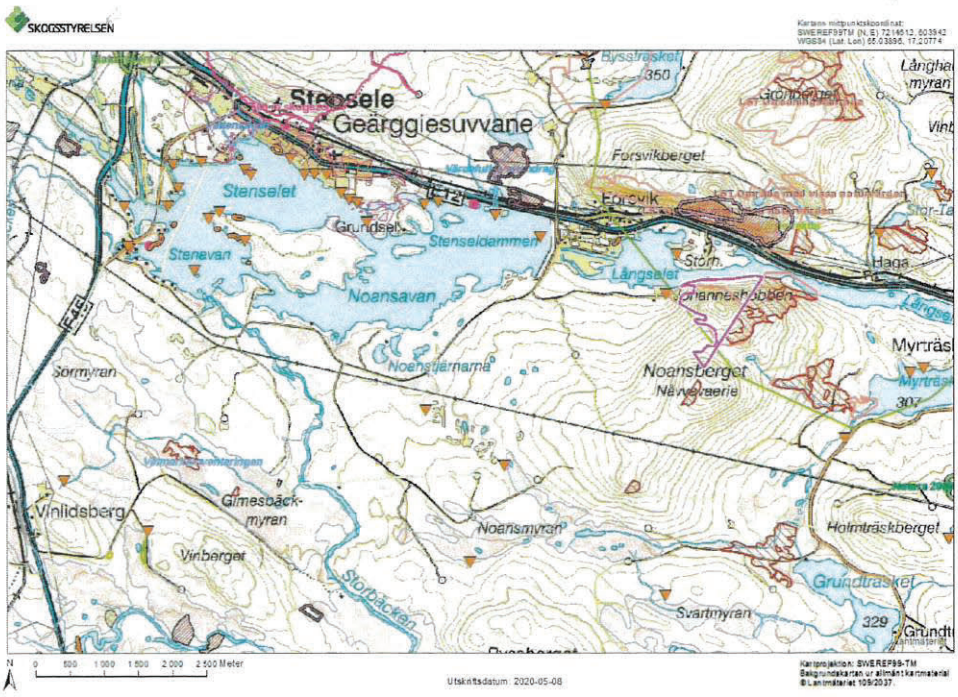

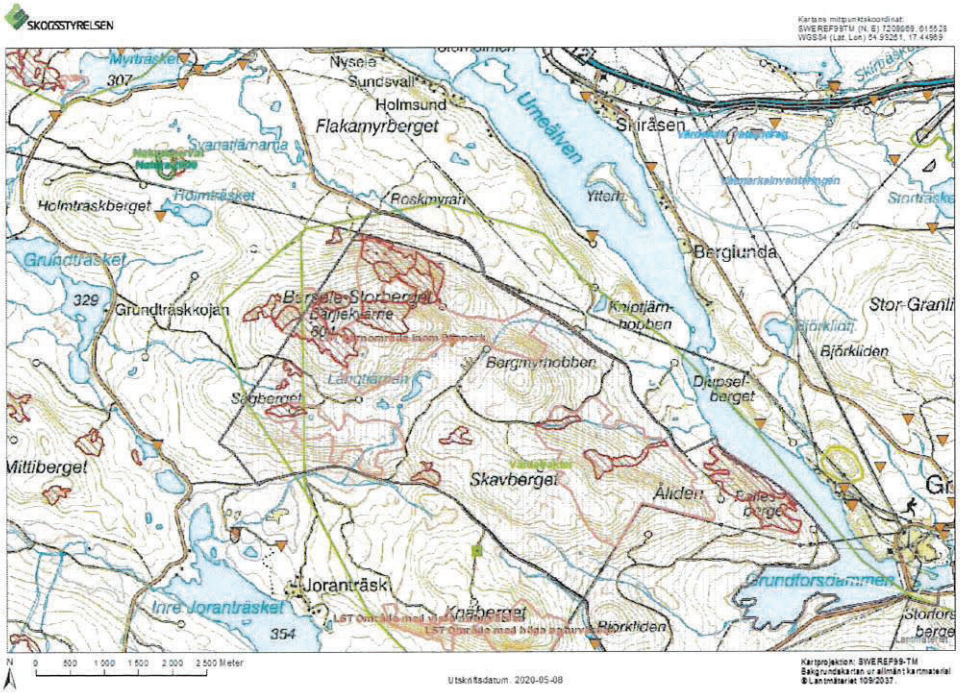

2021-101799-0001 2021-03-22

Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish Radiation Safety Authority

ÅF AB
[redacted]@afry.com

Yttrande
Datum: 2020-05-12
Er referens: [redacted]
Diarienr: SSM2020-3557
Dokumentnr: SSM2020-3557-6
Handläggare: [redacted]
Telefon: [redacted]

2021-03-22
2021-101799-0001

Svar på samrådsremiss - enl. 6 kap. miljöbalken om Vattenfall Eldistribution AB planerad kraftledning för att ansluta vindkraftparkerna i Storumans kommun

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har tagit del av ovan rubricerade remiss och önskar lämna följande synpunkter och information.

Synpunkter: SSM anser att magnetfältsnivåer bör redovisas för bostäder och andra platser där barn vistas varaktigt och förhöjda fält kan förväntas på grund av exempelvis kraftledningar. Det är sedan miljöbalken som ska beaktas när det görs en bedömning av olika alternativ och eventuella behov av exponeringsbegränsande åtgärder. Skälet till att miljöbalken blir tillämplig är för att det rör sig om icke-joniserande strålning som enligt balken benämns som miljöfarlig verksamhet och som inte är tillståndspliktig enligt strålskyddslagen. Det är Folkhälsomyndigheten som är tillsynsvägledande när det gäller miljöbalken.

Under sektion 5.8.1 i samrådsunderlaget står ”*... I stället har fem myndigheter – Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Socialstyrelsen och Strålsäkerhetsmyndigheten – tagit fram en vägledning för beslutsfattare som rekommenderar följande… Vattenfall Eldistribution ska i sitt agerande följa denna av myndigheterna formulerade försiktighetsprincip.*”

Det är givetvis bra att avsikten är att följa myndigheters rekommendationer men det är primärt miljöbalken och dess försiktighetsprincip som ska beaktas när det görs en bedömning av olika alternativ och eventuella behov av exponeringsbegränsande åtgärder.

En 130-kV luftburen kraftledning ger vanligtvis ett tydligt magnetfältsbidrag inom ett avstånd på ca 75 meter. SSM ser med tillfredställelse på att Vattenfall har för avsikt att redovisa magnetfältsnivåer i kommande MKB:er; under sektion 5.8.1 står det ”*Som ett underlag till miljökonsekvensbeskrivningen kommer magnetfältsberäkningar att göras för den aktuella ledningsträckningen. Grafer som visar magnetfältets utbredning och styrka kommer att infogas i MKBn.*”.

Information: Den elektromagnetiska strålmiljön kan påverkas kring kraftledningar och transformatorstationer. Elektriska fält avskärmas bra av vegetation och byggnadsmaterial och därför orsakar inte yttre källor några betydande sådana fält inomhus. Magnetfält avskärmas däremot inte på samma sätt och därför kan yttre källor signifikant höja magnetfältsnivån inomhus.

2021-03-22
2021-101799-0001

SSMFS 2008:18 anger referensvärden för elektromagnetiska fält avseende allmänhetens exponering. Referensvärdet för magnetfält för den systemfrekvens som används i Sverige, 50 Hz, är 100 mikrotesla (μT). Referensvärdena är satta för att med marginal skydda mot alla säkerställda hälsorisker, i det här fallet nerv- och muskelpåverkan.

Det finns en vetenskapligt grundad misstanke om förhöjd risk för barnleukemi för barn som exponeras varaktigt för lågfrekventa magnetfält. Bakgrunden är att epidemiologiska studier observerat en genomsnittlig fördubblad incidens för barnleukemi för grupper som exponerats för 0,4 μT eller högre i medelvärde jämfört med de som exponerats för 0,1 μT eller lägre. Det observerade sambandet gäller för barn som har varit exponerade för magnetfält med frekvenserna 50 eller 60 Hz. Sambandet är dock för svagt för att med säkerhet påvisa ett orsakssamband. Det har inte heller gått att finna något robust stöd från djur- eller cellstudier för ett samband. Världshälsoorganisationen WHO:s cancerforskningsgrupp IARC (International Agency for Research on Cancer) har därför klassat lågfrekventa magnetfält som möjligen cancerframkallande.

SSM bedömer utifrån egna mätningar att ungefär hälften av landets bostäder förväntas ha magnetfält som i årsmedelvärde understiger 0,05 μT och ungefär 95 % av landets bostäder förväntas ha magnetfält som i årsmedelvärde understiger 0,2 μT. Den dominerande frekvensen för ovan given exponering är 50 Hz.

Vid kommunikation med SSM i rubricerat ärende ska referens anges, dvs. SSM:s diarienummer och namn på ansvarig handläggare.

I detta ärende har avdelningschef [redacted] beslutat. Utredare [redacted] har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef [redacted] och utredare [redacted] deltagit.

Detta yttrande expedieras utan underskrift.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

[redacted]

[redacted]

SVENSKA KRAFTNÄT

Framkomlighet och samhällsplanering
Planhandläggare
[redacted]
samhallsplanering@svk.se

Vattenfall Eldistribution AB
genom AFRY

Att: [redacted]
[redacted]@afry.com

2020-06-18 2020/1465 YTTRANDE

2021-03-22

2021-101799-0001

Yttrande angående ny 130 kV kraftledning mellan vindkraftparkerna Inre och Yttre Verkanliden och Grundfors eller Stensele station i Storumans kommun

Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende och har följande synpunkter:

Stråkalternativen för den planerade 130 kV ledningen kommer att korsa och gå parallellt med Svenska kraftnäts 220 kV ledning mellan Grundfors och Gardiksfors och kan även komma att beröra Svenska kraftnäts projekt för opto och statusåtgärder på Svenska kraftnäts 400 kV ledning mellan Porjus och Grundfors samt förnyelse av station Grundfors.

Svenska kraftnät har ledningsrätt för kraftledningen som är av betydelse för rikets elförsörjning. Ledningsrätten innebär att åtgärder/verksamhet som på något sätt inskränker Svenska kraftnäts verksamhet, inte får vidtas på fastighet som belastas av ledningsrätten.

Alla kraftledningar som drivs och förvaltas av Svenska kraftnät har underjordiska installationer. Vid alla typer av markarbete inom en kraftledningsgata ska Svenska kraftnät rådfrågas om direktiv innan markarbete påbörjas.

Generellt har Svenska kraftnät följande krav vid förläggning av friledning parallellt med våra ledningar:

- Avståndsberäkningarna utförs enligt senaste utgåva av SS-EN 50341-2-18.
- Om tillkommande parallellgående ledning inte är brottsäker placeras stolparna i den tillkommande ledningen på avståndet "stolphöjd över mark" m + S (spänningstillägg) från närmaste faslina. Detta avstånd ska uppfyllas för de belastningsfall som ingår i SS-EN 50341-2-18.
- Om någon luftledning som inte är transmissionsnätsledning är byggd med trästolpar ska dessa vara trepunktsstagade.
- Fästpunkter för stag från en ledning får inte finnas under eller mellan andra ledningars faslinor.

SvK1000, v4.0, 2016-04-27

2021-03-22
2021-101799-0001

- Tillräckligt avstånd ska finnas mellan ledningarna för att underhåll ska kunna utföras (minst 10 meter horisontellt avstånd mellan respektive ledningars yttre faslinor vid vindstilla).
- Tillräckligt avstånd ska även finnas mellan andra icke-elektriska anläggningsdelar och yttersta faslinan (meter) samt från stolpar och stag (20 meter).
- Parallellgång med Svenska kraftnäts ledning ska ske på sådant sätt att inga åtgärder behöver utföras på Svenska kraftnäts ledning.
- Byggnationen ska utföras utan avbrott på Svenska kraftnäts ledning.
- Om den tillkommande ledningen innebär ökade kostnader för Svenska kraftnät kommer dessa att belastas innehavaren av den nytillkomna ledningen.
- Svenska kraftnäts ledningar har, på en halv till en meters djup, en genomgående jordlina nedgrävd. Vid eventuella jordfel på Svenska kraftnäts ledning kommer marken kring denna att potentialsättas. Det kan medföra höga beröringsspänningar på kringliggande anläggningar. Vi förutsätter att innehavaren av den nya ledningen har kunskap eller anlitar kompetens för att utreda de risker som den tillkommande ledningens j ordningar kan föra vidare till kringliggande lågspännings- eller VA-nät.
- Vid parallellgång uppstår fenomenen induktion, influens och potentialsättning. Dessa kan till exempel störa reläskydden på den nya ledningen beroende på avstånd, längd av parallellgående etc. Vi förutsätter att innehavaren har kunskap eller anlitar kompetens för att utreda risker, åtgärder etc. Eventuella åtgärder för att bemästra problem med induktion, influens och förhöjd potentialsättning på och invid Svenska kraftnäts ledningar eller den nytillkomna ledningen bekostar innehavaren av den nytillkomna ledningen.
- Tillkommande ledning behöver underhållas, inspekteras, besiktigas och röjasmed minst den frekvens som gäller för den parallellgående transmissionsnätsledningen.

Efter slutförd byggnation av den nya ledningen ska dokumentation skickas in till Svenska kraftnät. Materialet ska tydligt visa sträckningen på den nya ledningen samt avstånd mellan befintlig och tillkommande lednings stakningslinje centrum. Koordinater på stolpar ska anges i SWEREF 99, RH2000.

Vid korsning med våra ledningar gäller dessutom följande:

- Korsningar med Svenska kraftnäts kraftledning ska ske under Svenska kraftnäts ledning och på sådant sätt att inga åtgärder behöver utföras på Svenska kraftnäts ledning.
- De korsande ledningarna bör i möjligaste mån ha en vinkelrät infallsvinkel mot varandra.

2021-03-22
2021-101799-0001

- Korsande ledningar ska i största möjliga utsträckning utformas så att det går att arbeta på den ena ledningen då den andra fortfarande är i drift.
- Inga grävarbeten får utföras inom 20 meter från Svenska kraftnäts stolpar eller stag.
- Om medföljande blank jordlina eller annan metalliskt material grävs ner längs med den nya ledningen ska den läggas i vattentäta rör inom 50 meter från 220 kV ledningens ytterfaser (Telestörningsnämndens meddelande nr 21).

Vid arbete nära kraftledning tillämpas Elsäkerhetsanvisningarna ESA. Risker finns såsom beröring av spänningsförande delar och induktion. Om någon utrustning under byggnationen på något sätt riskerar att komma närmare kraftledningens faslinor än 4 meter vertikalt eller 6 meter horisontellt behöver särskilda elsäkerhetsåtgärder vidtas.

Tekniska dokument angående luftledning (profiler, stolptabell, ritningar) kan fås från enheten för anläggningsdokumentation, anlaggningsdokumentation@svk.se.

Slutligen vill vi informera om att anläggningen kan vara anmälningspliktig enligt elberedskapslagen. Svenska kraftnäts elberedskapsföreskrift (SvKFS 2013:2) anger såväl vilka anläggningar som vilka typer av förändringar som omfattas av anmälningsskyldigheten. Den planerade förändringen ska i ett så tidigt skede som möjligt anmälas till Svenska kraftnät för att Svenska kraftnät i egenskap av elberedskapsmyndighet ska kunna vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa en robust elförsörjning i Sverige. Föreskriften och blankett för anmälan om förändring i elförsörjningen finns att hämta på Svenska kraftnäts webbplats,

https://www.svk.se/aktorsportalen/elberedskap/anmala-forandringstorning/

Här finns även ett förtydligande dokument i form av "Frågor och svar om Elberedskapsföreskriften".

Ytterligare information om lagar, föreskrifter, förordningar och vägledning kopplade till för elberedskapsverksamheten återfinns på vår webbplats, https://www.svk.se/aktorsportalen/elberedskap/regelverk/

Så länge våra rekommendationer beaktas och planering och projektering sker i samarbete med Svenska kraftnät och våra berörda projekt, har vi inga invändningar mot aktuell ledning.

Svenska kraftnät vill passa på att informera om att våra anläggningsobjekt finns att hämta via Geodataportalen, www.geodata.se. som WMS eller som en shape-fil. Informationen innehåller den geografiska positionen för Svenska kraftnäts ledningar, stolpar, stationer och stationsområden. Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc.) och spänningsnivå för våra ledningar. Vid produktion av kartor där Svenska kraftnäts geografiska anlägg-

2021-03-22
2021-101799-0001

ningsinformation används ska följande copyrighttext framgå: "© Affärsverket svenska kraftnät".

För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för transmissionsnätet för el hänvisar vi till ***Systemutvecklingsplan 2020-2029***. Dokumentet finns publicerat på vår webbplats, www.svk.se.

Detta yttrande har beslutats av ställföreträdande enhetschef [redacted] efter föredragning av planhandläggare [redacted] Vid ärendets slutgiltiga handläggning har även [redacted] deltagit.

Med vänliga hälsningar

[redacted]

[redacted]

Information angående remisser till Svenska kraftnät
Svenska kraftnät önskar att ni vid remittering av kommande ärenden sänder fullständigt material till oss via: registrator@svk.se alternativt till: Svenska kraftnät, Box 1200 172 24 Sundbyberg.

From: [redacted]@trafikverket.se
Sent: den 20 maj 2020 11:24
To: [redacted]
Subject: Yttrande

2021-03-22
2021-101799-0001

Hej

Svar på begäran om yttrande gällande TRV 2020/50972, Samråd enligt Miljöbalken gällande planerad 130 kv kraftledning på [redacted] med flera, Storumans kommun, Västerbottens län.

Trafikverkets yttrande.

Samrådshandlingen syftar till att utgöra underlag för en ansökan av koncession för den aktuella ledningen.
Ledningens totala längd är mellan 16-37 km (beroende på vilken station och sträckning som beslutas) och berör Storumans kommun.
Ledningen berör vägarna E12, E45 och väg 1100 samt att några av stråkalternativen passerar Inlandsbanan och Tvärbanan.

Trafikverkets synpunkter:

Trafikverket har inget att erinra mot föreslagen nätkoncession under förutsättning att nedanstående synpunkter beaktas.

Järnväg
Minsta avstånd för placering av stolpar är minst totalhöjden + 20 meter.
I elsäkerhetsförordningen (2017:218) regleras bl.a. placeringen av starkströmsledningar i förhållande till järnväg. Då en luftledning korsar en elektrifierad järnväg ska den förläggas på den höjd som Elsäkerhetsverket beslutar efter samråd med järnvägens innehavare. När den korsande ledningen är en högspänningsledning får den dras fram över kontaktledningen om högspänningsledningens korsningsspann är utförda som brottsäker ledning.
Trafikverket vill uppmärksamma sökande att Tvärbanan idag ej är elektrifierad men att utredning om elektrifiering genomförts. Detta kan innebära att högre krav ställs vid passage.
För korsande ledning av järnväg krävs separat tillstånd och avtal, se Trafikverkets hemsida:
http://www.trafikverket.se/ledningar
Trafikverket vill upplysa om att luftledning över järnväg innebär behov av tågstopp och bortkoppling av strömförande kontaktledningar. Detta arbete påverkar tidtabellen för tågen och sådana arbeten måste därav ansökas hos Trafikverket senast 12 månader innan den årsplan för tidtabeller börjar att gälla. Detta för att kunna anpassa tågen mot de tidsbehov som arbetet kräver.
MobiSIR är järnvägens radiosystem för kommunikation mellan tågklarerare och förare. MobiSIR kommer också att vara bärare av den radioburna datatrafiken i järnvägens nya trafikstyrningssystem ERTMS (European Railway Traffic Management System). I radiosystemet kan det finnas radiolänkar för transmission mellan master. Utbyggnad av master och vindkraftverk medför därför att det kan finnas risker för störningar i radiotrafiken och därmed även i trafikledningssystemet. Trafikverkets master är inte alltid belägna vid järnvägen, och en eventuell inverkan på radiotrafiken måste prövas från fall till fall. Trafikverket ser inget hinder avseende störning i radio- och telekommunikationen till följd av föreslagen kraftledning gällande befintlig järnväg.

Väg
Placeringen av stolpar, stag och ledningar ska följa Ledningsarbete inom det statliga vägområdet (2017:227). För korsande luftledning ska stolpar, stag och sträva vara placerade helt utanför vägområdet. För korsande ledning av väg krävs separat tillstånd, se Trafikverkets hemsida: http://www.trafikverket.se/ledningar
Stolpar och stag i en längsgående linje ska placeras minst på totalhöjdens avstånd från vägen, dock minst utanför säkerhetszonen enligt VGU (Vägars och gators utformning). För längsgående luftledning utanför vägområdet men

inom byggnadsfritt avstånd (30 meter för Europavägar och 12 meter för statligt regionala vägar i utredningsområdet) krävs Länsstyrelsens tillstånd enligt väglagen.
Nya transformatorstationer bör placeras utanför tillståndspliktig zon för respektive väg, dock minst utanför säkerhetszonen enligt VGU. För dessa krävs bygglov eller Länsstyrelsens beslut enligt 45 § Väglagen.
För anläggande av ledning eller utförande av arbeten på befintlig ledning inom vägområdet, krävs alltid tillstånd från Trafikverket, vilket kräver en separat ansökan. Tillstånd lämnas med stöd av 44 § Väglagen. Se Trafikverket hemsida för ansökan och information: http://www.trafikverket.se/ledningar

Flyg
Uppförande av byggnader och andra föremål högre än 20 meter kan komma att påverka luftfarten. Samråd ska ske med LFV och Försvarsmakten. Blanketter och mer information hittas hos LFV:
http://www.lfv.se/tjanster/luftrumstjanster/flyghinderanalys
Alla föremål med en höjd av 45 meter eller högre över mark- eller vattenytan ska markeras enligt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om markering av föremål som kan utgöra en fara för luftfarten (TSFS 2010:155) Före byggstart (då bygglov eller miljötillstånd tilldelats) ska också blanketten "flyghinderanmälan" (enligt Luftfartsförordningen SFS2010:770) skickas in till Försvarsmakten. Flyghinderanmälan avser byggnader och andra föremål som är högre än 45 m belägna inom tätort eller högre än 20 m utanför tätort. Läs mer på Försvarsmaktens webbplats där blankett finns. Blanketten skickas in senast 30 dagar före uppförandet av byggnaden till: fm.flyghinder@lfv.se och registrator@fmv.se. Blankett "flyghinderanmälan" finns på www.forsvarsmakten.se

Kontakt
Ring Trafikverkets kontaktcenter på 0771-921 921 eller mejla till oss på e-postadressen trafikverket@trafikverket.se för mer info om ledningsärenden inom vägområdet resp. ledningar vid järnväg.

Vänliga hälsningar

Trafikverket

Handläggare:

[redacted]@trafikverket.se

Trafikverket
http://www.trafikverket.se
telefon: 0771-921 921
trafikverket@trafikverket.se

2021-03-22
2021-101799-0001

From: [redacted]@hotmail.com>
Sent: den 12 juni 2020 16:59
To: [redacted]
Subject: [redacted] överklagan

Hejsan, tydligen kom ej vårt förra mail fram.
Den fastnade i utkorgen.
Prövar nu igen.

Överklagan ang dragning utav kraftledning över Nybygget 104.
Vi är en familj på två vuxna, två barn, tolv hundar, två hästar och två katter.
Vår största oro gäller strålningen som dessa kraftledningar utsänder.
Hur ska vi kunna känna oss säkra?
Hur påverkas vi och djuren utav detta?
Vi har draghundar och kör en hel del året runt med dem, hur påverkas naturen runtomkring utav kraftledningarna?
Hur nära bebyggelse får de finnas?
Oroligheterna växer runt detta.
Finns ju forskning som visar att högspänning inte är bra för vare sig människor eller djur.
Mvh: [redacted]

2021-03-22
2021-101799-0001

From: [redacted]@gmail.com>
Sent: den 25 maj 2020 23:02
To: [redacted]
Subject: Samverkan Verkanliden

2021-03-22

Hej

Jag heter [redacted] och min mor ([redacted]) är ägare av fastigheten [redacted], en del av Nybygget.

Hon fick för ett tag sedan ett brev från er med en inbjudan till samverkan gällande ett kraftledningsbygge som ni ämnar göra i Storumans kommun. Därför tänkte jag ge min personliga syn på ärendet.

2021-101799-0001

Jag har läst igenom det ni skickat ut.

Min mors stuga är en del av Nybygget, en plats med mycket historia och som egentligen borde ha kulturminnesmärkts.

Jag ser minst påverkan av Nybygget om ni använder er av stråkalternativ B. Utifrån vad jag läser och vad jag vet om kraftledningar bedömer jag även att ledningarna inte borde kunna göra någon större åverkan på naturen i sig (endast känslan av orörd vildmark som går förlorad lokalt). Platsen där stråkalternativ B korsar Storbäcken kommer ske bortanför en ström som är svår att komma förbi med t.ex. kanot.

Stråkalternativ B skriver ni ju dessutom är det alternativ som leder till att ni kan ansluta vindkraftsparken på riktigt. Ska det nu byggas, behöver det ju faktiskt anslutas på ett bra sätt.

Sen vill jag understryka att jag generellt sett anser att det är fel att ens bygga vindkraftverk i Storumans kommun, kommunen är redan en väldigt stor energiproducent som fått utstå stora vattenkraftsbyggen som åverkat lokalmiljön kraftigt. Dessutom kommer den kraft som genereras från vindkraftverken behöva transporteras söderut, vilket leder till förluster i ledningarna. Jag är generellt sett väldigt starkt för vindkraftverk, men då vill jag att de byggs i närheten av platserna där energin kommer användas, och inte i Lappland.

Till sist vill jag fråga om det finns möjlighet att få kartorna i ett bättre format? Stråkalternativen är ritade i en aningen täckande färg, och jag har svårt att få fram några exaktare koordinater för att kunna jämföra hur de olika alternativen borde påverka de områden jag är intresserad av...

Med vänliga hälsningar: [redacted]

From: [redacted]@umu.se>
Sent: den 1 juni 2020 15:16
To: [redacted]
Cc: [redacted]@gmail.com
Subject: Samråd för anslutningsledning till Inre och Yttre Verkanliden

2021-03-22

Vi har nu granskat de underlag i form av kartor som vi fått oss tillsända från er.

Från underlagen kan vi konstatera att Stråkalternativen C och D från vår synvinkel innebär att den planerade kraftledningen starkt kommer att påverka vår boendemiljö. Vi känner en stor oro över den strålning som kommer att genereras från kraftledningen. Den här oron delas av samtliga markägare inom närområdet.

Fastighet [redacted]

Vi är tre markägare som är fritidsboende i området och för vår del gäller förutom risken för strålning också det ingrepp i miljön som innebär ett förfulande av omkringliggande mark. Det finns redan idag en avverkningyta av skog som påverkar miljön och med en kraftledning alldeles i närheten, så minskar naturligtvis attraktionen. Om påverkan blir stor, så blir det svårt för oss att behålla våra fastigheter, men även nästan omöjligt att kunna sälja och få ersättning för alla kostnader som vi lagt ner under många år.

2021-101799-0001

Vi hoppas att ni lyssnar på våra argument och väljer andra Stråkalternativ än ovan nämnda.

Med vänlig hälsning

[redacted]

Gnm

[redacted]

UMEÅ UNIVERSITET

[redacted]
Financial coordinator
Department of Physics
Umeå University
SE-901 87 Umeå, Sweden
[redacted]
www.umu.se

By sending an email to Umeå University, the University will need to process your personal data.
For more information, please read: www.umu.se/en/gdpr

From: [redacted]@gmail.com>
Sent: den 25 maj 2020 20:20
To: [redacted]
Subject: Synpunkter till samråd för anslutningsledning till Inre och Yttre Verkanliden

2021-03-22
2021-101799-0001

Hej!

Här kommer mina synpunkter:

1. Kartbilaga 1 stämmer inte med texten i avsnitt 3.2.4. Det finns inget stråk D inritat på kartbilagan väster om vindkraftsparken Yttre Verkansliden såsom det beskrives i texten. Stråk D är på kartbilagan ritat öster om vindkraftsparken Yttre Verkansliden. Är det kartan eller texten som gäller?
2. Det saknas text om järnvägen Inlandsbanan i stycket "infrastruktur" under avsnittet "6 Förutsättningar". Järnvägen borde ha inverkan på hur kraftledningen skall dras.
3. Inom en bredd av ca 450m i östra delen av stråkalternativ D norr om Storbäcken är det olämpligt att dra kraftledning på grund av att det där finns 17st byggnader med ett fritt avstånd om ca 20 meter mellan byggnaderna. Se bild nedan.

Mvh
[redacted]
Delägare av fastigheten [redacted]

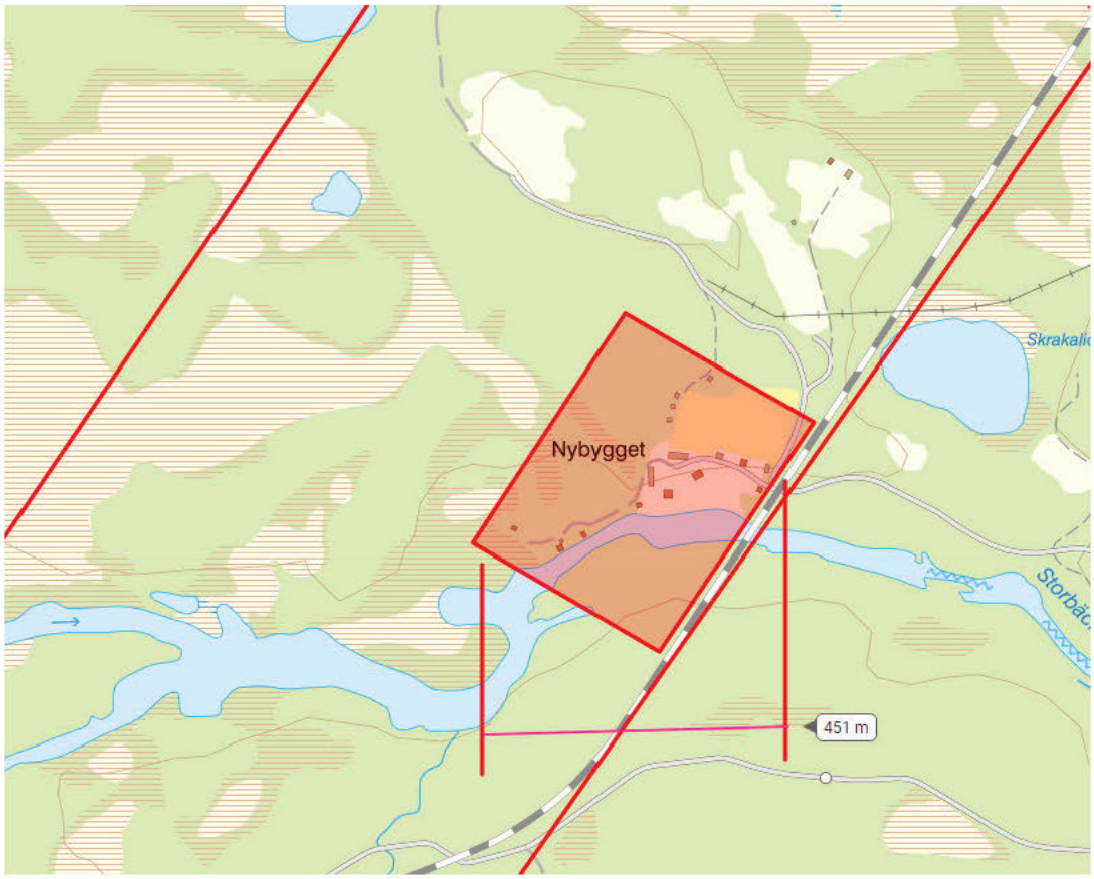

[redacted]

From: [redacted]
Sent: den 26 maj 2020 13:04
To: [redacted]
Subject: Yttrande angående samrådshandling för anslutningsledningtill inre- & yttre Verkanliden

2021-03-22

Hej!

Jag äger [redacted] och har fått tillfälle att yttra mig angående denna anslutningsledning.
Det är stråkalternativ B som jag anser blir minst påverkan av ett nytt ledningsstråk.
Men det jag mest har synpunkt på att ledningen är för liten 130 kV.
Med tanke av kommande vindkraftsetablering som GHG Vind håller på att projektera för, så anser jag ledningen är för liten det behövs minst en 400 kV ledning för att klara de kommande etableringar som GHG Vind kommer att bygga.
Det ska ju skapa förutsättningar för kommande förnybara etableringar och inte låsa det till för små ledningar.
Men jag kan ju förstå om Grundfors inte kan ta emot mer el från etableringar, men vad jag har förstått så är inte Grundfors flaskhalsen.
Så jag anser att man ska bygga en 400 kV ledning istället.

2021-101799-0001

Mvh

[redacted]

[redacted]

From: [redacted]@gmail.com>
Sent: den 25 maj 2020 14:45
To: [redacted]
Subject: Re [redacted]

2021-03-22

2021-101799-0001

Hej [redacted]

Tack för kartan, skickar tillbaka en karta på planerad, strax genomförd, avverkning där gränsen går runt fastighetsbyggnaderna.
Vi vill inte att kraftledningsgatan hamnar närmare fastigheterna än det inritade avverkningsområdet.

En fråga till er.

Om det blir en kraftledningsgata genom [redacted] får vi någon ersättning utöver ledningsrätten, för markberedningskostnaden samt planteringskostnaden?

Mvh

[redacted]

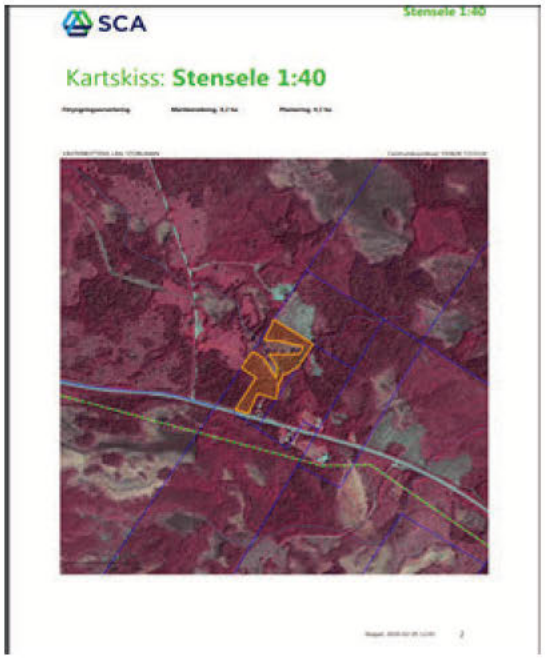

Den mån 25 maj 2020 kl 13:55 skrev [redacted]afry.com>:

> Hej [redacted]
>
> Här kommer en bättre karta enligt överenskommelse. Jag hoppas den gör det lättare att yttra sig och att det även framgår att stråken är väldigt breda och schematiskt ritade i detta skede.
>
> Har du fler funderingar är du välkommen att höra av dig.
>
> Vänliga hälsningar,

Konsult inom kvalificerade tillstånd

AFRY
P.O. Box 585, SE-201 25 Malmö
Visit: Hallenborgs gata 4
afry.com | LinkedIn

ÅF and Pöyry have come together as AFRY.
We don’t care much about making history. We care about making future.
#signofaction

"This e-mail may contain confidential and corporate proprietary information. If received in error, kindly notify us immediately and delete the communication from your system. Our contacts with you may further involve processing of personal data. Please read more about how and why AFRY processes personal data on our website www.afry.com."

'.

2021-03-22
2021-101799-0001

Hej

Jag har försökt tagit del av materialet du sänt angående ”Samråd för anslutningsledning till inre och yttre Verkanliden”. Samråd är ju normalt där man tillsammans samtalar för- och nackdelar med projektet, så detta ”samråd” blir väldigt svårt. Detta blir mera som ett enskilt samtal/dialog.

Min fastighet ( ) syns inte alls på era ritningar, ej heller befintliga högspänningsledningar, med angiven systemspänning, som jag tror ni kommer att nyttja för framdragande av ny högspänningslinje. Här måste det fram ett bättre underlag att visa för mig.

Det jag **mest blir orolig över** gäller alla vindkraftverk som ska sättas upp runt om trots de nya rönen om en fördärvad boendemiljö med lågfrekvent buller som kommer att förstöra sömnen för alla närboende. Dessa vindkraftverk emotsätter jag mig starkt!!

Därför motsätter jag mig starkt att ni planerar för en ny 130 kV kraftledning i närheten av mitt boende. Speciellt om det ska dras en längsgående jordlina som kan ha en benägenhet att dra till sig åska som går hårt i området.

Jag är säker på att ni (Vattenfall) skulle tjäna massor av pengar på detta, men tänk på oss alla som bor utanför tätorten, vi kommer att bli förlorarna. Skulle inte hela Sverige leva? Varför vill ni förstöra vår fina natur, med stora bullrande vindkraftverk och tillhörande högspänningsledning?

Då vindkraftproducentera endast betalar en liten anslutningsavgift så kommer resterande kostnader att läggas ”broderligt” på alla övriga elnätskunder i närheten. Då vi redan har en väldigt hög nätkostnad till våra fastigheter som dessutom toppdressas med extra elnätspris som läggs på elnätsavgiften.

Jag ser därför inga fördelar med detta, vi får ju ändå ett högre och högre elpris, mer buller och ingen sömn!

Som sagt, jag emotsätter mig både nya vindkraftverken och den nya anslutningsledningen!

Då jag inte har någon dator kan jag enklast nås vi min syster , Boden på e-post: @gmail.com

Med vänlig hälsning

2021-03-22

2021-101799-0001

STENSELE 2020-05-11

Hej!

Vi anser att det ej är försvarbart att bygga fler vindkraftverk här.
En utbyggnad påverkar miljön och dom lokala intressen mycket negativt.

Nyttja istället möjligheten Gardiforsenskraftstation som ligger i Storumans kommun.
Gardikforsenskraftstation är förberett för ett aggregat till som skulle ge en årsproduktion på minst 287 GWh/år

Den lösningen påverkar inte miljön

Därför väljer vi <u>Nollalternativ</u> 3.4

Fastighetsbeteckning [redacted]
MVH
[redacted]

2021-03-22
2021-101799-0001

[redacted]

From: [redacted]@hotmail.se>
Sent: den 10 maj 2020 16:02
To: [redacted]
Subject: Anslutningsledning Verkanliden

2021-03-22

Hej,

Tack för inbjudan till samråd. Vi är ägare till fastighet [redacted] och skulle framförallt beröras om stråkalternativ F blir aktuellt och har därför några frågor runt detta alternativ.

2021-101799-0001

1) Är det korrekt uppfattat att den planerade dragningen läggs i direkt anslutning till befintlig kraftledningsgata ca 300 m söder om vår fastighet?

2) På vilket avstånd från befintlig ledning är det tänk att den nya ledningen ska gå?

3) Hur mycket kommer befintlig kraftledningsgata i så fall breddas?

4) På vilken sida om befintlig ledning kommer i så fall den ny ledning att dras?

Om alternativ F blir aktuellt skulle vårt önskemål vara att ledningen dras så långt från älven som möjligt, dvs på södra sidan om befintlig ledning. Detta för att ledningen inte ska gå nära de stugor som ligger längs älven samt skydda den älvnära skogen som bitvis är lite äldre och har högre naturvärden.

Vi hoppas förstås att alternativ F inte blir aktuellt.

Tack för visat hänsyn,

Mvh,

[redacted]

Skickat från min Samsung Galaxy-smartphone.

Storuman 2020 05 20

2021-03-22

2021-101799-0001

Ang samråd för anslutning till yttre och inre Verkanliden

I egenskap av ägare [redacted] dödsbo till fastighet [redacted]

Dödboet är villig att sälja hela fastigheten [redacted] till Vattenfall eller att dödsboet tillåter markupplåtelse. För att fastighetsägaren ska teckna ett markupplåtelseavtal vill fastighetsägaren först veta var ledningsstråket kommer att gå i förhållande till boningshuset på fastigheten.

..... [redacted] .....

Vattenfall eldistribution

Att: [redacted]

2021-03-22

2021-101799-0001

YTTRANDE ÖVER UNDERLAG FÖR AVGRÄNSNINGSSAMRÅD

Vapsten sameby inkommer härmed på synpunkter avseende underlaget för s.k avgränsningssamråd avseende nätkoncession till Grundfors. Samebyn anser att materialet saknar uppgifter om hur det planerade åtgärderna och ledningarna kommer att påverka samebyn och rennäringens bedrivande. Samebyn har inkommit med uppgifter genom dels skriftliga kommentarer på utkast avseende samebyn och rennäringens bedrivande men också via ett digitalt möte med samebyns medlemmar. På det mötet ställdes ett flertal frågor från samebyns medlemmar som genom konsulten besvarades 2 juni 2020. Där framkom bl.a att den sammanlagda bredden på ledningsgatorna kommer att uppgå till ca. 80 meter och att det inte finns några förutsättningar att samla ledningarna i en och samma, befintlig, ledningsgata.

Som samebyn har anfört är materialet förhållandevis begränsat i förhållande till samebyns renskötsel. Därför vill samebyn uppmärksamma bolaget om de utredningar som finns avseende ledningsarbeten, renar och renskötselarbete.

Därtill saknas uppgifter om hur den planerade verksamheten påverkar samebyn sett ur ett s.k kumulativt hänseende.

Samebyn anser att det finns anledning att beakta den praxis som föreligger avseende myndigheters prövning vid nätkoncessionsansökningar och rennäringens intressen. Det finns bl.a ett domstolsavgörande från Nord-Troms tingrett från november 2018 (saksnr: 15-116972SKJ-NHER) där man bl.a prövar betesbortfall, störningseffekter och merkostnader för samling, flytt etc med anledning av ledningsgatorna. De frågor som prövas där saknas helt i bolagets utredningsmaterial och bör således kompletteras.

Lycksele den 11 juni 2020

[redacted]

2021-101799-0001 2021-03-22

From: @vapstensameby.se>
Sent: den 12 juni 2020 12:23
To:
Subject: Re:

2021-03-22
2021-101799-0001

Anledningen till att det blandats ihop, vilket jag insåg efter att jag hade mailat er . Svaret är mycket enkelt. Du skriver (Afry) angående Inre och Yttre Verkanliden men på Vattenfalls brevhuvud. Vattenfall som anlitar Rejlers men skriver på sitt eget brevhuvud. Så mötena som jag hänvisade till avser dem samt ledningsbredden m.m. Men i stort så saknades ju information om rennäringen, samebyn och hur man avser att lösa konsekvenserna på rennäringen. Jag tror inte att ni ska förlita er på att konsekvenserna är ”måttliga” som ni skriver (eller om det är Rejlers) utan på allvar fokusera på de kumulativa effekterna av flertalet nätkoncessioner, byggnation av parker och nu senast en planerad gruva inom samma trakt som vi nyttjar inom enb vinterbetessäsong. Domen jag hänvisade till ger en bättre inblick i vilka frågor som kommer att aktualiseras med en ev. nätkoncession (förlust av renbete, störningseffekter, försvårad markanvändning osv).

Hälsningar,

fre 12 juni 2020 kl. 11:58 skrev @afry.com>:

> Hejsan
>
> Jag har mottagit dina synpunkter med är lite konfunderad om allt rör detta projekt? Du hänvisar till ett digitalt möte samt uppgifter som du fått från konsulten om ledningsgatans bredd men jag får inte riktigt ihop att jag skulle ha lämnat några sådana uppgifter.
>
> Vänliga hälsningar
>
> **From:** @vapstensameby.se>
> **Sent:** den 11 juni 2020 16:05
> **To:** @afry.com>
> **Subject:**
>
> "This e-mail may contain confidential and corporate proprietary information. If received in error, kindly notify us immediately and delete the communication from your system. Our contacts with you may further involve processing of personal data. Please read more about how and why AFRY processes personal data on our website www.afry.com."
>
> '.

2020-05-15
Lönnbergsbyaförening
Samråd

2021-03-22
2021-101799-0001

Samråd berörda planerad verksamhet kraftledning 130 kV

I Lönnberg bor flera åretruntboende barnfamiljer, vi vill härmed motsäga alternativ **H**, vilket skulle innebära att vi får en stor kraftledning genom byn. Eftersom den enligt förslag skall följa befintlig infrastruktur.

Enligt underlag **5.8.1 Elektromagnetiska fält** skall de strävas efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas. Det skall även undvikas att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.

Vi anser inte att Vattenfall följer dessa vägledningar ifall man beslutar att dra en 130 kV ledning genom byn då de finns andra valmöjligheter som inte kommer beröra fast boende barnfamiljer.

Strålsäkerhetsmyndigheten anser att onödig exponering för magnetfält bör begränsas, då de kan öka risken för barnleukemi. Detta bör tas i beaktning vid samhällsplanering, något som även WHO står bakom.

Några av hushållen i Lönnberg har jordvärmeslingor nergrävda upp till 600 m ifrån bostäderna, vattentäkter finns även i närheten av Lönnbergsvägen. I underlaget som skickats ut förväxlas väderstrecken ihop vilket gör det delvis svårtolkat.

Vi föreslår i detta samråd att Vattenfall väljer alternativ **B** där inte åretruntboende blir drabbade, där kan kraftledningen löpa utan hälsopåverkan. Bifogar en bild över byn ifall det inte framgått vart vi bor och verkar.

2020-05-15
Lönnbergsbyaförening
Samråd

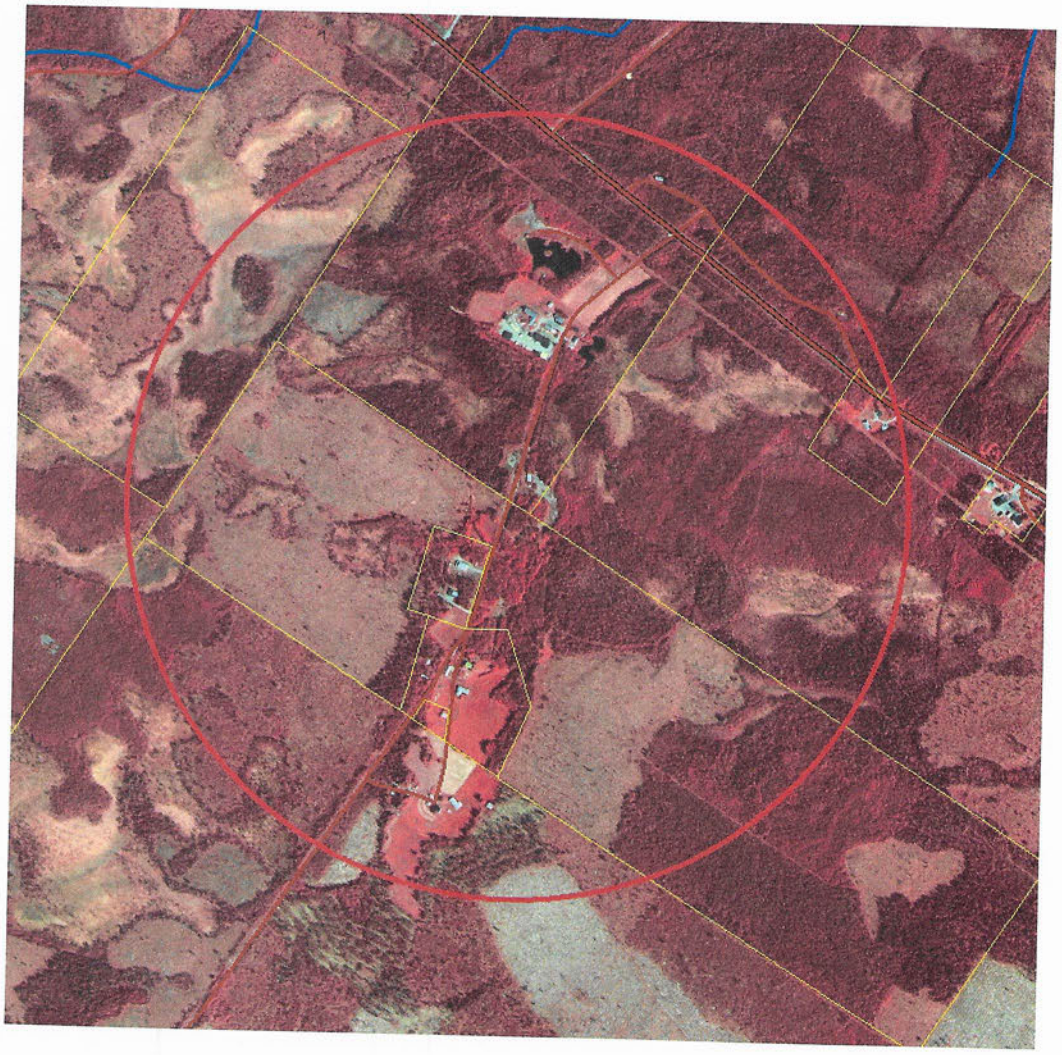

2021-03-22
2021-101799-0001

From: [redacted]@skanova.se>
Sent: den 22 maj 2020 16:27
To: [redacted]
Subject: 20-518 Samrådssvar Storuman

2021-03-22

2021-101799-0001

Hej [redacted]

Telia Elskyddsärenden har inga speciella synpunkter på samrådet avseende kraftledningar i storuman mellan vindkraftparkerna Inre och yttre Verkanliden – lokala elnätet vid Grundfors, även om **alternativ B** ser ut att vara det mest optimala alternativet just för Telia då vi har minst mängd nät kring det alternativet.

Kontroll av telekablars lägen och kabelanvisning beställs via www.ledningskollen.se
Se även Telestörningsnämndens meddelande nr 21 (Avstånd mellan högspänningsledningar och lågspännings-, teleanläggningar m. m.).
https://www.svk.se/aktorsportalen/teknik-och-entreprenad/telestorningsnamnden/?tab=document&limit=20&category=35&sort=date#documentx

Telia önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Denna ståndpunkt skall noteras i planhandlingarna. Tvingas Telia vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda fiber- och kopparkablar eller anläggning för att möjliggöra exploatering förutsätter Telia att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Telia förbehåller sig rätten att i god tid innan driftsättningstillstånd ges, utföra markpotentialmätningar för i driftsättande kraftledning berörda ställverk och telestationsområden.

För ledningssamordning i Storuman kommun kontakta Nätförvaltare [redacted]

Hälsningar

[redacted]
Telia Elskyddsärenden |
Koncessioner – Samråd – Remisser –
Markpotentialer – Skyddsåtgärder

Cable & Sites - Technical Development

Telia Company

Telia Company
[redacted]
[redacted]@skanova.se
elskydd@skanova.se

www.teliacompany.com
Fabriksgatan 22 Örebro

Telia Company AB, Stockholm 556103-4249

This email may contain information which is privileged or protected against unauthorized disclosure or communication. If you are not the

intended recipient, please notify the sender and delete this message and any attachments from your system without producing, distributing or retaining copies thereof or disclosing its contents to any other person.

Telia Company processes emails and other files that may contain personal data in accordance with Telia Company's Privacy Policy.

2021-03-22

2021-101799-0001

VÄSTERBOTTENS MUSEUM

DNR 454/20
ERT DNR
DATUM 2020-05-26

AFRY
Att: [redacted]
Box 585
201 25 MALMÖ

2021-03-22
2021-101799-0001

YTTRANDE

Samråd för anslutningsledning till inre och yttre Verkanliden i Storumans kommun

Efter att ha tagit del av underlaget för avgränsningssamråd, ny 130 kv kraftledning mellan vindkraftparkerna Inre och Yttre Verkanliden och Grundfors eller Stensele station i Storumans kommun, vill Västerbottens museum framföra följande synpunkter.

Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar
I planen hävdas att det inte finns några fornlämningar som kommer att beröras inom de olika stråkalternativen, vilket bör ändras till "det finns inga registrerade kulturlämningar inom något av stråkalternativen". Det här har viss betydelse eftersom lagen säger att även fornlämningar som ännu inte är kända har ett lagskydd.

Senast som det gjordes regelrätt fornminnesinventering i Stenseleområdet var under perioden 1956-1977 och därefter har endast "Skog och historia" bedrivits här i slutet av 1990-talet. Mycket har förändrats sedan dess. När fornminnesinventeringen pågick var till exempel synen på vad som var fornlämning delvis annorlunda än idag. Även fornminneslagen var bitvis annorlunda. Samiska härdar och flera andra typer av samiska lämningar registrerades till exempel inte som fornlämning förrän i slutet av 1980-talet. Tidigare var det även nästan uteslutande strandnära områden och områden nära bebyggelse som inventerades. Detta innebär att en stor del av utredningsområdet aldrig har inventerats på fornlämningar och att man kan räkna med att en inventering idag skulle innebära att många tidigare okända fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar påträffades. Detta innebär att vi anser att oavsett vilket stråkalternativ som väljs, bör en arkeologisk utredning utföras i god tid innan några markarbeten påbörjas.

Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse
På uppdrag av Storumans kommun genomförde Västerbottens museum 1989 en bebyggelseinventering som resulterade i rapporten *Kulturhistoriskt värdefulla miljöer i Storumans kommun*. Här redogörs för ett antal bebyggelsemiljöer som bedömts som representativa för kommunens bebyggelsehistoria under olika

VÄSTERBOTTENS MUSEUM

epoker. Några av dessa miljöer, såsom byarna Grundfors, Näsvattnet, Lönnberg och Stentorp, berörs till en del av de olika stråkalternativen varför vi anser att beslutsunderlaget bör kompletteras med uppgifter om värdefulla bebyggelsemiljöer enligt nämnda inventering. Med anledning av att det är trettio år sedan inventeringen utfördes och att den inte omfattar hela det aktuella området anser vi även att en förnyad bebyggelseinventering bör utföras för att komplettera belutsunderlaget inför åtgärderna.

Vad gäller den tekniska utformningen av kraftledningen anser vi att markkabel medför en ökad risk att ännu ej kända fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar kommer till skada eftersom den senare innebär mer påtagliga markskador. I anslutning till bebyggelsemiljöer kan dock luftledningar vara mindre lämpligt eftersom de har en stor visuell påverkan på den omgivande miljön.

2021-03-22
2021-101799-0001

VÄSTERBOTTENS MUSEUM

[redacted] byggnadsantikvarie

i samråd med [redacted] arkeolog